Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 13 (996) ГОД XX 30 САКАВІКА 1975 г. ЦАНА 60 гр.

„БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ-75"

Першае месца ў сёлетнім цэнтральным аглядзе ў групе дуэтаў у катэгорыі фальклорнай песні занялі Людміла Грайко і Тамара Ільяшук з Бельскага беларускага ліцэя.

Фота Я. Цялушэцкага.

МАЛЫ ЮБІЛЕЙ, А ШТО ДАЛЕЙ?

Ітак, ужо пяты раз гасцяваў Беласток цэнтральны агляд конкурсу „Беларуская песня". Што ж, пяць год — гэта значны адрэзак часу, ён дазваляе сабраць назіранні і зрабіць некаторыя вывады.

Не будзе перабольшаннем, калі сцвердзім, што конкурс „Беларуская песня", асабліва яго цэнтральны агляд у Беластоку ператварыўся ў своеасаблівы міні-фестываль беларускай песні і стаў вядучым культурным мерапрыемствам Беларускага грамадска-культурнага таварыства. І, здавалася б, агляд павінен атрымаць адпаведнае яго значэнню афармленне, у якім вядучае месца адводзілася б папулярызацыі ў горадзе Беластоку асноўных хаця б напрамкаў дзейнасці і дасягненняў нашай арганізацыі. На жаль, прасторнае фае кінатэатра „Звёнзковец", у якім адбываліся два апошнія цэнтральныя агляды, свяціла абсалютнай пустэчай. Днём з агнём нельга было знайсці ў ім якога-колечы прызнаку, што тут адбываецца самае важнае культурнае мерапрыемства БГКТ. А туды проста прасіліся добра запраектаваныя і багатыя выстаўкі аб рознабаковай культурна-асветнай і грамадска-палітычнай дзейнасці БГКТ, вырабаў народных умельцаў усходняй Беласточчыны па разьбе, пляценню, ганчарству, ткацтву. Праўда, у бягучым годзе, у самым цёмным і глухім куточку файе быў маленечкі столічак са стусікам календароў і інфарматараў пра БГКТ, але ці ж нельга было з гэтым выйсці шырэй, напрыклад, з прадуманай выстаўкай выданняў БГКТ (ёсць жа што паказаць!) і каб іх прадаваў не сівенькі дзядуля, але дзяўчына і юнак у беларускіх народных касцюмах? І яшчэ адно. Варта ўжо падумаць і аб спецыяльным каляровым, у беларускім народным стылі, плакаце, які б інфармаваў аб мерапрыемстве, а гледачы павінны мець магчымасць набыць элегантную каляровую праграму агляду. Зразумела, усё трэба прадумаць і належна загадзя падрыхтаваць.

У конкурсе штогод удзельнічае даволі шырокі круг выканаўцаў: сяляне, рабочыя, служачыя, студэнты, вясковая

(Працяг на стар. 3)

НА РАБОЧЫМ і СЯЛЯНСКІМ ФРАНТАХ

Я, ведаеце, належу да тых людзей, якіх у аддзеле кадраў заносяць у рубрыку „сяляне-рабочыя", — усміхаецца **Арсень Койла** — сакратар аддзяловай арганізацыі ПАРП на чыгуначнай станцыі ПКП у Семяноўцы. — Паходжу з вёскі Дубіны каля Гайнаўкі, там і жыву з сям'ёй, а працую рабочым на перагрузачным пункце. На работу штодня даязджаю. Нялёгка прыходзіцца — працы ўдосталь, бо і на рабоце і дома на гаспадарцы. Але, праўду сказаўшы, дык інакш нельга. Гаспадаркі тае, што кот наплакаў, усяго тры гектары, не разгонішся, але і пакінуць яе — таксама ніякавата, шкада. Вось і прыходзіцца дзейнічаць на два франты: на рабочым і на сялянскім.

Так, „сялян-рабочых" на Беласточчыне шмат. Сябры па рабоце на прадпрыемстве цішком зайздросцяць ім дадатковых даходаў з гаспадаркі, а суседзі ў вёсцы — не без таго, каб сквапна палічыць іхнія штомесячныя „тысячы" прыбылі з працы па-за гаспадаркай. А „селянін-рабочы" перажывае, будучы на рабоце, калі бачыць, што пагода выразна псуецца, надыходзіць хмара, а ў яго на лузе валяецца сухое, бы перац, нязвезенае сена. Або калі, змардаваны цяжкай працай ад світання да змроку на гаспадарцы, ён становіцца на начную змену на прадпрыемстве. І з тымі дадатковымі „тысячамі" таксама па-рознаму бывае. З трохгектаравай гаспадаркі замнога не выціснеш — прыходзіцца дакладаць: як ні хлеў, дык клуня валяцца, а і з машын трэба што-небудзь прыдбаць. Не кажучы ўжо пра іх вольны час ды адпачынак! У такога чалавека не тое, што кожная гадзіна, але нават кожная хвіліна мусіць быць на ўліку. Ці ўсім „сялянам-рабочым" удаецца належна спраўляцца на рабоце і весці гаспадарку на высокім узроўні? Што ж, тут няма правіла. У адных гэта выходзіць лепш, у другіх горш, нават прыказка кажа: за двума зайцамі пагнаўшыся... Але яна зусім не датычыць А. Койла.

— Вядзем мы з жонкай адкормку свіней. І выходзіць нам гэта нязгорш: у мінулым годзе мы прадалі дзяржаве 1600 кг свініны, а ў гэтым годзе ўжо даставілі 230 кг, спадзяемся ж да канца года прадаць найменш 1000 кг. Цяпер плануем разам з братам М. Койлам і Г. Юрчуком заснаваць калектыўную гадоўлю свіней.

Але не толькі свой панадворак займае А. Койлу. Разам з А. Вашкевічам яны некалькі год таму назад заснавалі ў Дубінах сельскагаспадарчы гуртох. І працаваў ён добра, штогод меў даходы да паўмільёна злотых. У мінулым годзе гурток увайшоў у спулдзельню сельгасгурткоў у Гайнаўцы, а дакладней у яе прадпрыемства ў Навасадах. Ужо ў мінулым годзе яно дало каля 700 тысяч даходу. І гэта не без удзелу А.

(Працяг на стар. 4)

СУСТРЭЧЫ З ЗЕМЛЯКАМІ

У СВЕЦЕ БЕЛАСТОЦКІХ НАЗВАЎ і ГАВОРАК

Рэдка хто патрапіў так спалучыць улюбёнасць у Беласточчыну з працай навуковага супрацоўніка, як доктар **Міхал Кандрацюк.** Схадзіў ён і з'ездзіў яе ўздоўж і ўпапярок, наведаў кожнае мястэчка і не абмінуў ніводнай нават самай малой вёсачкі. І пятнаццацігадовыя даследаванні прынеслі ўжо не малы плён — звыш 30 навуковых прац і артыкулаў.

А пачыналася ўсё так звычайна, як у многіх іншых вясковых хлапчукоў з-пад Белавежскай пушчы. Спачатку была школа ў Дубінах, што каля Гайнаўкі, і захапленне высакароднасцю настаўніцкай працы. Потым педагагічны ліцэй у Беластоку і актыўны ўдзел у дзейнасці школьных арганізацый. Як выдатніку і маладзёжнаму дзеячу яму была дана магчымасць паступіць у вышэйшую школу. У 1958 г. М. Кандрацюк абаронай магістэрскай працы *„Асаблівасці гаворак Гайнаўскага павету"*, напісанай пад кіраўніцтвам акадэміка АН БССР М. В. Бірылы, заканчвае аддзяленне рускай філалогіі Варшаўскага універсітэта і пачынае працаваць у Польска-савецкім інстытуце, у сектары беларускай філалогіі. Адначасова, каб пашырыць і паглыбіць свае веды па беларусазнаўству, ён паступае на аддзяленне беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта. У 1961 г. пад кіраўніцтвам праф. А. Абрэмбскай-Яблонскай падрыхтаваў другую ўжо магістэрскую працу *„Геаграфічныя назвы на Беласточчыне тыпу „Ялоўка"*. Цяпер ужо працуе ў Інстытуце славянaзнаўства Польскай акадэміі навук і ўсяцэла аддаецца тапаніміі (вывучэнню мясцовых назваў) Беласточчыны. Даследуе архіўныя матэрыялы і вывучае мясцовыя назвы па ўсёй усходняй Беласточчыны, збірае матэрыялы з думкай аб доктарскай працы.

І ва універсітэце, і ў Інстытуце славянaзнаўства М. Кандрацюк не пакідае грамадскай дзейнасці. Ён уваходзіць у склад універсітэцкага праўлення ЗМП, а потым, ужо будучы членам партыі, дзейнічае ў бюро ПАРП на філалагічным факультэце і ў Першым аддзяленні Польскай акадэміі навук.

І ў той жа час малады вучоны нястомна пра-

(Працяг на стар. 4)

ШТО НОВАГА?

Крах „д'ябальскага саюза"

Ваенна-палітычны саюз паўднёваафрыканскіх і паўднёварадэзійскіх расістаў з партугальскімі фашыстамі называлі „саюз белай падковы", а яшчэ часцей „д'ябальскім саюзам". Тэрыторыі, падуладныя расістам і каланізатарам, нібы падковай ахоплівалі з поўдня незалежныя краіны Афрыкі. Гэта быў саюз не толькі трох найбольш рэакцыйных рэжымаў еўрапейскага і афрыканскага мацерыкоў. Ён знаходзіўся пад апекай усіх імперыялістычных сіл, якія імкнуліся стварыць у Афрыцы каланіяльны і расісцкі запаведнік.

Для імперыялістаў поўдзень Афрыкі, дзе сканцэнтраваны найбольшыя эканамічныя інтарэсы краін Захаду і з якім звязаны іх стратэгічныя разлікі, асабліва важны. Імперыялістычныя колы Захаду планавалі не толькі ўтрымаць у залежнасці партугальскія калоніі, але і ўстанавіць праз Прэторыю, Солсберы і Лісабон эканамічны і палітычны кантроль над сумежнымі незалежнымі афрыканскімі дзяржавамі. Гэта быў план наступлення на незалежнасць Афрыкі. Не выпадкова НАТО, міжнародныя манаполіі, ізраільскія сіяністы забяспечвалі ПАР, Паўднёвую Радэзію і Партугалію неабходнымі таварамі і сыравінай, фінансавалі гэтыя краіны, пастаўлялі ім навейшую ваенную тэхніку для барацьбы супраць афрыканскіх патрыётаў.

Звяржэнне рэакцыйнага рэжыму ў Партугаліі азнаменавала сабой не толькі канец партугальскага каланіялізму ў Афрыцы. Распаўся „д'ябальскі саюз" каланізатараў і расістаў. Узрасла актыўнасць нацыянальна-вызваленчага руху. Былі створаны ўмовы для нараджэння ў Афрыцы новых незалежных дзяржаў, а новы ўрад Партугаліі перайшоў ад ваеннага да палітычнага вырашэння каланіяльнага пытання.

Сувярэннай дзяржавай стала былая партугальская калонія Гвінея-Бісаў. У 1974 годзе яе прынялі ў члены ААН. У Мазамбіку створан часовы ўрад з прадстаўнікоў Фронту вызвалення (ФРЭЛІМО) і партугальскіх узброеных сіл. Ён будзе кіраваць краінай да афіцыйнага абвяшчэння незалежнасці, намечанага сёлета на 25 чэрвеня.

У студзені гэтага года паміж прадстаўнікамі ангольскіх нацыянальна-вызваленчых рухаў і партугальскага ўрада падпісана пагадненне аб незалежнасці Анголы. Неўзабаве там будзе створан пераходны ўрад, які падрыхтуе неабходныя ўмовы для абвяшчэння незалежнасці, намечанага на 11 лістапада 1975 года.

Распачаў выкананне сваіх абавязкаў пераходны ўрад на астравах Зялёнага Мыса. 30 чэрвеня 1975 года адбудуцца выбары ў мясцовы Заканадаўчы сход, а 5 ліпеня намечана абвясціць незалежнасць. Дасягнута таксама дамоўленасць аб прадстаўленні ў ліпені сёлетняга года незалежнасці астравам Сан-Томе і Прынсіпі.

Зусім нядаўна поўдзень Афрыкі з'яўляўся суцэльным расісцка-каланіяльным раёнам. Крах рэакцыйнага рэжыму ў Партугаліі пазбавіў расісцкіх правіцеляў у ПАР і Паўднёвай Радэзіі саюзніка, які меў буйныя, добра аснашчаныя ўзброеныя сілы, паставіў іх твар у твар з краінамі, якія знаходзяцца на парозе нацыянальнай незалежнасці. Лі-

(Працяг на стар. 5)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ"

Да пленума ГП БГКТ ● Свята ў Паўлах ● Сустрэча з героем Савецкага Саюза ● „Дэмакратыя" па-сеульску ● Аб прыёме на завочную беларускую філалогію ● Бярэзінскі запаведнік ● Літстаронка ● Застанься жывым (новая аповесць) ● Весткі з Гайнаўкі, Рудкі, Зубава, Міхалова, Нараўкі, Лукі, Слоі, Бельска, Бервіхі, Пагулянкі, Белавежы, Ласінкі і інш. ● Песня „Dzień, najwyżej dwa".

Участак вырабу дыяфрагмы для вулканізацыі.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

Гігант на Беразіне

Быццам сонечныя праменні, разбягаюцца ў розныя бакі дарогі з Бабруйска. Самая шырокая вядзе на поўнач, да вёскі Елавікі.

Зусім нядаўна на гэтай ускраіне была пустка, парослая хмызняком. А сёння тут шынавы камбінат — адзін з буйнейшых у Еўропе. Яго тэрыторыя займае плошчу больш чым 100 гектараў. Прадпрыемства запланавана як цэлы комплекс фабрык.

Будаўніцтва камбіната ідзе поўным ходам. Летам 1971 года быў аддадзены ў эксплуатацыю блок механічнага прадпрыемства, дзе вырабляецца нестандартнае абсталяванне, запасныя часткі для шынавай і некаторых іншых галін прамысловасці.

Дзень 10 студзеня 1972 года адзначыўся важнай падзеяй для маладога калектыву. У гэты дзень на эксперыментальным участку камбіната была зроблена першая буйнагабарытная беларуская пакрышка (апона) для 27-тоннага аўтасамазвала. Яе дыяметр 2 метры, а вага 320 кілаграмаў. Так заявіў аб сваім нараджэнні яшчэ адзін гігант вялікай хіміі рэспублікі.

Затым была закончана пабудова галоўнага корпуса па вытворчасці буйнагабарытных шынаў. А ў студзені 1973 года дзяржаўная камісія падпісала акт аб прыёме ў эксплуатацыю першай чаргі завода буйнагабарытных шынаў. Пачаты серыйны выпуск „абутку" для вялікагрузных машын. Да гэтага часу беларускія шыннікі ўжо далі шмат тысяч пакрышак для „БелАЗаў" і іншых машын. У канцы мінулага года была аддадзена ў эксплуатацыю і другая чарга завода.

Буйнейшае па сваіх маштабах і па значэнню прадпрыемства патрабуе і большую колькасць кваліфікаваных працаўнікоў. Большасць шыннікаў павінна мець не ніжэй чым пяты разрад. Таму тут распрацаваны і ажыццяўляецца канкрэтны план падрыхтоўкі кадраў. Пры камбінаце створаны і працуюць тэхнікум гумавай прамысловасці амаль на 1000 і вытворча-тэхнічнае вучылішча на 400 вучнёўскіх месц.

Плануецца пабудаваць вялікі пасёлак шыннікаў з ансамблямі пяці і дзесяціпавярховых дамоў. У ім будзе пражываць не менш 60 чалавек. У 1972 годзе рабочыя і служачыя прадпрыемства ўжо атрымалі прыблізна 30 тысяч квадратных метраў выгадных кватэр. Для жыхароў пасёлка пабудаваны прафілакторый з вялікімі прытульнымі заламі, пакоямі адпачынку, спартыўныя пляцоўкі, плывальны басейн.

Там, на месцы былой пусткі, расце, распрастоўваючы свае магутныя плечы, гігант вялікай хіміі Беларусі. Ён уносіць значныя змены ў воблік горада на Беразіне. Бабруйск робіцца адным з буйнейшых цэнтраў хімічнай прамысловасці Беларускай ССР.

С. Каламіец
Фота **В. Казлова**

Прадукцыя шынавага завода служыць „абуткам" і для такіх машын, як „Кіравец" Ленінградскага машынабудаўнічага завода.

БГКТ ХРОНІКА

■ 13 сакавіка адбылося пасяджэнне прэзідыума Галоўнага праўлення, які абмеркаваў наступныя справы: 1) даклад на пленум ГП БГКТ, 2) справаздачу аб конкурсе на беларускую песню і 3) арганізацыйныя справы (на павестцы дня стаяла справа штатнага працаўніка для праўлення гарадскога аддзела ў Беластоку. Ранейшы штатны працаўнік Валянціна Цімашук перайшла на іншую работу).

■ У Кольне на аглядзе фальклорных калектываў Беласточчыны, што адбываўся 15 і 16 сакавіка, жаночы хор БГКТ з Гарадка заняў першае месца. З вялікай сардэчнасцю сустрэўся ён таксама падчас урачыстага канцэрта лаўрэатаў.

■ Тэатральны калектыў з вёскі Паўлы (Беластоцкі павет) 15 сакавіка святкаваў 20-ую гадавіну свайго існавання. Аб гэтай урачыстасці будзе спецыяльная публікацыя ў „Ніве".

■ Харавая група мастацкага калектыву гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку „Каласкі" 16 сакавіка дала канцэрт у вёсцы Трасцянка на Гайнаўшчыне.

■ Членскія складчыны аплаціла ўжо шмат гурткоў БГКТ у гайнаўскім і бельскім аддзелах. Добрая праца кожнага аддзела ў многім залежыць ад колькасці актывістаў, ад іх актыўнасці і жадання грамадска працаваць для дабра сваёй арганізацыі. На жаль, большасць нашых аддзелаў вельмі слаба „абрастае" актывам. Нават многія члены праўленняў маюць недастатковую сувязь са сваім прэзідыумам, а нават з гуртком, да якога належаць. Прэзідыумы аддзелаў павінны падумаць над тым, як мабілізаваць актыў да бэгэкатоўскай працы.

■ 15 сакавіка ў вёсцы Слоя, што на Сакольшчыне, пад старшынствам Марыі Федзюкевіч адбыўся ўрачысты сход гуртка БГКТ, на якім штатны працаўнік сакольскага аддзела Вера Семянюк уручыла 15 асобам членскія легітымацыі БГКТ уступіўшым у гурток. Пасля гэтага сходу ў мясцовым клубе адбылася танцавальная маладзёжная вечарына.

(мх)

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 30.III. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 9.45 Korona carów rosyjskich — film radz. 10.50 Pr. dla wsi. 11.20 Klub Sześciu kont. 12.05 Hrabia Luxemburg — film. wers. operetki F. Lehara. 13.40 Dla dzieci: H. Januszewska „Paluszek". 14.20 W 30 lat później — rep. film. 15.00 XYZ cz. I. 15.50 II poł. meczu p. n. Gwardia — Stal (Mielec). 16.40 Los. Toto-Lot. 16.55 Port lotniczy San Francisko — film fab. amer. 18.30 Studio Muz. Rozr. 19.15 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Cudowne dziecko czyli strzępy z życiorysu Bogdana Łazuki. 21.10 Poszukiwany, poszukiwana — film fab. pol. 22.40 Co kto lubi — wyd. spec. 23.50 Sport.

Poniedziałek 31.III. 8.40 Pr. dnia. 8.45 Now. w domu i zagr. 9.10 Disneyland. 10.00 Spotkania po latach. 10.35 Lud. zwycz. wielkanocne. 11.05 Winnetou i Apanaczi — film fab. jug. 12.35 Piórkiem i węglem. 13.00 Flet. 13.50 Dla dzieci. 14.20 XYZ cz. II. 15.00 Tele—Echo — wyd. spec. 16.00 w starym kinie. 17.10 Pr. rozr. 17.55 Progi bariery. 19.15 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: C. K. Norwid — „Aktor". 21.50 Przeboje świata. 22.30 Sport.

Wtorek 1.IV. 9.00 Dla mł. widzów. 10.50 Adam Sangala — film ser. TV CSRS odc. I. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci: „Spacer pod psem" — film pol. 17.05 Zwierzyna płowa na Węgrzech — film dok. węg. 17.40 Studio Mł. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Przyp., radz. 18.45 Stare Zakopane. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Adam Sangala — film ser. TV CSRS odc. I. 21.15 Interstudio. 21.55 Dziękujemy, panie Kazimierzu. 22.25 Dzien. 22.40 Sport.

Środa 2.IV. 10.00 Romeo i Julia — film fab. radz. 14.40 Politech. Kurs przyg. Fiz. 15.50 Nurt — Naucz. pocz. mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Latający Holender. 17.15 Inf., Tow., Prop. 17.25 Los. Mał. Lot. 17.35 Pierwszy po Bogu — rep. film. 18.05 Kr. Warsz. i Maz. 18.25 Pożar w oficynie — film TV radz. 18.45 Godzina Orfeusza. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Kozi róg — film fab. bułg. 22.00 Sylwetki X Muzy. J. Nalberczak. 22.25 Dzien. 22.40 Sport.

Czwartek 3.IV. 8.00 Kurs Informat. 10.00 Twarz mordercy — film (S.O.S.). 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Chem. 15.05 Mat. w szkole. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Ekran z bratkiem. 17.40 Hinduska baśń — pr. balet. 18.10 Kr. Warsz. i Maz. 18.30 Przyp., radz. 18.35 Z kamerą w TV Budapeszt — rep. film. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Twarz mordercy — film (S.O.S.). 21.15 Czym żyje świat. 21.45 Sport. 22.00 Węgierskie przeboje płytowe. 22.30 Dzien.

Piątek 4.IV. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Chem. 10.00 Gdzieś w Europie — film fab. węg. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Politech. Kurs przyg. Mat. 15.50 Nurt — Ped. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Pora na Telesfora. 17.15 Z receptą na zdr., 17.40 Dla mł. Pomysł na lato. 18.00 Poradnia Mł. 18.20 Kr. Warsz. i Maz. 18.40 Fakty, op. hip. 19.10 Wyst. Amb. Węgier. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Hokej. Polska — Szwecja (III terc.). 21.10 Panorama. 21.50 Wielcy detektywi — film ser. fr. 22.45 Dzien. 23.00 Sport.

Sobota 5.IV. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 10.00 Wielcy detektywi — film ser. fr. 13,20 Tech. Rol. Mat. 13.50 Mech. rol. 14.25 Pr. dnia. 14.30 Pr. I prop. 14.45 Kr. Warsz. i Maz. 15.05 Red. Szk. zap. 15.15 Inf. Wyd. 15.35 Dzien. 15.45 Sobótka. 16.10 Harcerskie popołudnie. 17.00 Hokej Szwecja — CSRS (II i III terc.). 18.30 Spotkanie w drodze. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Franco i Adriana — film fab. wł. 21.40 Dzien. 22.00 Wieczór autorski — Prof. J. Z. Jakubowski. 22.30 Sport.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 28.III. 8.00 Film. fab. 12.20 W eterze „Młodość". 13.00 Film fab. 17.00 Koncert I. Kozłowskiego. 17.55 Film fab. 19.30 Hokej. Szwecja — ZSRR.

Sobota 29.III. 11.45 Film dok. 13.30 Film fab. 17.00 Spektakl. 19.30 Pr. rozr. 20.50 Łyżwiarstwo. Puchar ZSRR.

Niedziela 30.III. 9.00 Dla dzieci. 9.45 Film dok. 11.30 Film fab. 13.10 Panorama międzynar. 13.40 Romanse. S. Rachmaninowa. 14.35 Klub film. 15.35 Film anim. 16.15 Narciarstwo. Zaw. międzynar. 17.30 Film fab. 19.30 Balet. 20.05 Boks. Spartakiada narodów ZSRR. Finał.

КІНО

Białowieża Ucieczka King Konga — jap. 1—2. W imieniu narodu włoskiego — wł. 3—4. Przygody Hucka Fina — radz. 5—6.

Czeremcha Pojedynek rewolwerowców — USA 1—2. Zaczarowane podwórko — pol. 5—6.

Czyże On nie chciał zabijać — radz. Wkrótce nadejdzie wiosna — radz. 2—6.

Dubicze Cerkiewne Żółtodziób — radz. Doktor Popaul — fr. 2—6.

Gródek Człowiek, który przestał palić — szwedz. 5—6.

Kleszczele Księżniczka Czardasza — węg. 1—2. Dzięcioł — pol. 3—4. Opowieść w czerwieni — pol. 5—6.

Michałowo Komandosi — wł. 1—2. I pozdrawiam jaskółki — czes. 3—4. Pójdziesz ponad sadem — pol. 5—6.

Milejczyce Śmierć Ipu — rum. 1—2. Ewa chce spać — pol. 3—4. Dowódca armii — radz. 5—6.

Narew Czyste ręce — rum. Jeśli dziś wtorek to jesteśmy w Belgii — angl. 2—6.

Narewka Pomyłka szpiega. — radz. Poczekam aż zabijesz — czes. 2—6.

Nurzec Kto śpiewa nie grzeszy — jug. 1—2. Osobliwa miłość — wł. 3—4. 150 na godzinę — pol. 5—6.

Rajsk Ostatnie wakacje — radz. Tylko umarły odpowie — pol. 2—6.

Suchowola — Potop — pol. cz. I. 2—6.

B.Z.Graf. zam. 1064 P-1

(Працяг са стар. 1)

МАЛЫ ЮБІЛЕЙ, А ШТО ДАЛЕЙ

моладзь, сярод іх знаходзіцца людзі розныя па ўзросту (ад 17 год і да сямідзесяцігадовых старушак) з розных ваколіц Беласточчыны. Але ўсё ляшчэ наш конкурс „плыткі", г.зн. не закрануў усяго асяроддзя беларускай нацыянальнай меншасці ў Польшчы і не выявіў большасці талентаў, якія ў ёй дагэтуль тояцца. І на паветовых і на цэнтральных аглядах з году ў год выступаюць пераважна тыя самыя асобы. Выглядае на тое, што штатныя працаўнікі БГКТ у паветах, а таксама паветовы актыў нашага таварыства не прыкладае належных намаганняў, каб выявіць і заахвочваць да ўдзелу ў конкурсе новых выканаўцаў, як салістаў, так і калектывы. Асабліва занядбана ў гэтых адносінах наша спеўная Сакольшчына і Дубровшчына, дагэтуль не кранута Надбужжа (Нямірaў, Мельнік, Драгічын і іх ваколіцы). Наш варшаўскі аддзел, апрача абяцанак, таксама нічога не робіць ні ў заахвочванні да ўдзелу ў конкурсе сталічных спевакоў, ні ў стварэнні пры аддзеле свайго калектыву песні і танца. А гэта ж яму пад сілу, і, як паказаў мінулагодні агляд, мае ён аграмадныя магчымасці. Тое самае можна сказаць і аб гданьскім аддзеле нашага таварыства.

Побач з беларускай прафесіянальнай песняй, г.зн. напісанай кампазітарамі, у конкурсе з кожным годам усё шырэйшым струменем льецца беларуская народная песня Беласточчыны, а ў апошнім аглядзе яна дамінавала. Гэта надта прыемная з'ява, але неабходна прыкласці больш працы над пашырэннем у асяроддзі дзеяння БГКТ сучаснай беларускай прафесіянальнай песні, а дзеля гэтага трэба падумаць аб публікацыі сучасных песень беларускіх савецкіх кампазітараў. Не лішнім было б таксама ўстанавіць і аб'явіць спецыяльную ўзнагароду за самы прыгожы рэгіянальны касцюм, у якім выступіў на аглядзе выканаўца і за самы лепшы акампанімент.

І паветовыя эліміінацыі і цэнтральны агляд „Беларуская песня" штогод вылучаюць найлепшых выканаўцаў, журы ўзнагароджваюць іх, арганізатары дзякуюць за ўдзел і... на гэтым, па сутнасці, усё заканчваецца. І так пяць год ужо арэм, сеем, полем, але ад збірання ўраджаю ўцякаем. Бо лаўрэатаў паветовых эліміінацый і цэнтральнага агляду амаль зусім не выкарыстоўваем у культурнай дзейнасці нашай арганізацыі і не папулярызуем іх. А вакальным талентам, як паветра ўсяму жывому на свеце, патрэбна штораз новае кола слухачоў і слава! Калі ўжо не ў паветах, дык напэўна пры Галоўным праўленні варта стварыць з лаўрэатаў конкурсу спецыяльны ансамбль з добра прадуманай праграмай, які ў год выступіў бы 5-10 разоў. Такіх канцэртаў самых лепшых выканаўцаў беларускай песні даўно ўжо чакаюць беластачане, рабочыя беластоцкіх прамысловых прадпрыемстваў, у якіх знаходзяцца ўласныя прасторныя глядзельныя залы (напрыклад: Сяржан, Фасты і іншыя), а таксама паветовыя цэнтры (Бельск, Гайнаўка, Сямяцічы, Сакольска) ды гміны, дзе ёсць нядрэнныя залы (Міхалова, Гарадок, Орля, Кляшчэлі і шэраг іншых).

І апошняе ў маіх разважаннях, але першае па важнасці ў працы з удзельнікамі конкурсу: увесь час няспынна трэба несці дзейсную прафесіянальную інструктарскую дапамогу нашым спевакам, працаваць над павышэннем іх выканаўчага майстэрства, дапамагаць у выбары рэпертуару, адпаведнага галасавым прадумовам кожнага саліста ці калектыву, словам, нястомна дбаць пра іх мастацкі рост. А гэта належыць да абавязку не толькі нашага таварыства, але ў першую чаргу Ваяводскага і паветовых дамоў культуры, гмінных цэнтраў культуры.

Гэта і будуць самыя важныя на мой погляд спасцярогі, якія паявіліся ў мяне з назіранняў над чатырма папярэднімі і пятымі — юбілейнымі — паветовымі эліміінацыямі і цэнтральным аглядамі конкурсу „Беларуская песня".

Ігнат Снарскі

ЯКІМ ПАВІНЕН БЫЦЬ НАШ КАЛЯНДАР?

ПРОФІЛЬ, ПРЫНЦЫПЫ...

Вельмі добра і, думаю, з вялікаю карысцю для таварыства будзе дыскусія, якую „Ніва" пачала вакол „Беларускага календара".

Гэта мае вялікае значэнне таму, што каляндар з'яўляецца якраз цяпер асноўным выданнем Беларускага грамадска-культурнага таварыства. А трэба агульна сказаць, што такі сандаж аб даных формах працы таварыства варта ўзнімаць. Гэта спрыяе выяўленню прапаноў, думак, новых форм і вырашэнняў у справах, з якімі не раз бываюць цяжкасці.

Калі ўжо гутарка аб календарах, то скажам аб'ектыўна: калі перагледзім іх усе, якія выдала таварыства на працягу 19-годдзя свайй дзейнасці, то цяжка знайсці профіль, прынцып, якога трымаліся б рэдактары пры іх падрыхтоўцы. Кожны каляндар з'яўляецца чымсь іншым па канструкцыі. Чытаючы іх, можна, не заглядаючы ў стопку, пазнаць рэдактара па змесце календара. Часта ўводзіліся пэўныя справы не з увагі на патрэбы таварыства ў дадзеным годзе, а з-за таго, што гэта зыходзіла з асабістых зацікаўленняў рэдактараў.

Пэўную стабільнасць і раздзелы ўведзены ў 1972 і 1973 гадах. Не значыць гэта, што ўведзеныя раздзелы былі найлепшыя, але гэта ўжо была схема, якую трэба было б дасканаліць, пашыраць і ўзбагачаць згодна з патрэбамі. Мне здаецца, што нядрэнная прапанова Уладзіміра Юзвюка. Калі мы хочам, каб развіваліся тэатральныя і харавыя калектывы, трэба абавязкова ўвесці раздзел „Наша сцэна". У такім выпадку мы можам штогод прапанаваць нашаму аматарскаму руху некалькі п'ес і песень, а гэта ўжо вельмі многа. Сёння ўжо можна зрачыся сельскагаспадарчых парад, якія займаюць часта каля 50 старонак. Вёска атрымлівае зараз ад сельскагаспадарчай службы вельмі добрыя матэрыялы, і з дзяржаўным сельскагаспадарчым выдавецтвам нам канкурэнцыю весці няма патрэбы. Вельмі ахвотна з парад карыстаюцца гаспадыні. Такі куточак крыху іншага профілю трэба захаваць.

Часта паўтараюцца праблемы, здымкі і форма. Часта хочам паказаць нашых членаў БГКТ. Гаворым аб іх працавітасці, заангажаванасці і г.д. Забываем, што іх найлепшы вобраз знаходзіцца ў месцы працы: у горадзе — перадавікі вытворчасці і арганізатары грамадскай працы; на вёсцы — узорны гаспадар, яго заангажаванне, эфекты і г.д. Такім спосабам можам даць задавальненне гэтым людзям і распаўсюджваць добрыя прыклады, якія могуць пераняць іншыя.

Абавязкова трэба ўвесці літаратурны раздзел, даючы большую магчымасць публікаваць свае творы членам літаратурнай секцыі „Белавежа".

У нашых календарах вельмі мала ёсць гістарычнага матэрыялу: з жыцця, культуры, мастацтва, літаратуры і г.д. Матэрыял такі важны асабліва тым, якія не займаюцца прафесіянальна гэтымі справамі, не маюць доступу да крыніц. У нас многа помнікаў культуры, будаўніцтва свецкага і сакральнага. Тут трэба выкарыстаць вопыт нашых сяброў з УГКТ.

Трэба скончыць індывідуальныя эксперыменты з календаром, трэба прыняць пэўны профіль, прынцыпы, раздзелы і пашыраць іх згодна з патрэбамі асяроддзя, у якім дзейнічае наша таварыства.

Каляндар павінен рэдагавацца калегіяй пры дапамозе літаратурнай секцыі „Белавежа" і навуковага гуртка. Рэдактар — адказны за падрыхтоўку матэрыялу, а калегія — за каляндар, яго змест.

Каляндар трэба рыхтаваць з гадавым апераджэннем. Цяпер трэба рыхтаваць матэрыял на 1977 год. І трэба ўсё зрабіць, каб ён выходзіў найпазней у другім квартале, а не ў пачатку года, на які выдаецца.

Гэтыя прапановы і ўвагі — не персанальная „вылазка". Я паказаў толькі слабасці нашага календара.

Рэдактарам, якія рэдагавалі каляндар і рэдагуюць яго далей, трэба выказаць сардэчную падзяку за іх не лёгкую і самаахвярную працу, якую выканалі і выконваюць для таварыства.

Янка Зенюк

У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Прагулка ў гарадскім скверы ў Саколцы. *Фота Я. Цялушэцкага.*

АНТОН ЛУЦКЕВІЧ

У чацвёртым сшытку „Пшэглёнду гісталычнага" за 1974 год Аляксандра Бергман апублікавала біяграфічны нарыс „**Антон Луцкевіч (1884-1946)**".

Антон Луцкевіч, адзін з пачынальнікаў беларускага нацыянальнага руху, нарадзіўся ў апалячаный сям'і беларускага шляхецкага роду герба Навіна. З беларускай хільнікам тэорыі Маркса. На судзе ж — адрокся ад Грамады! З'явілася гэта вялікай нечаканасцю і адначасова моцным ударам па цэлым беларускім руху, чаго Антон Луцкевіч не мог зразумець. Яго пазнейшыя паводзіны аблягчалі санацыі поўнае знішчэнне беларускага жыцця. З другога боку, беларускія фашысты паказвалі яго, як ціхага сімпатыка БССР і камуністаў, які праблематыкай сутыкнуўся ён упершыню падчас навукі ў мінскай гімназіі, у якой настаўнічаў беларускі паэт Казімір Кастравіцкі.

У 21-ым годзе жыцця Антон Луцкевіч з'яўляецца членам кіраўніцтва першай беларускай партыі — Беларускай сацыялістычнай грамады. Вялікая роля яго ў заснаванні і рэдагаванні першай беларускай легальнай газеты „Наша ніва". Выдавец і рэдактар гэтай газеты ўспамінае, што ў пачатковыя гады *„...цэлымі днямі і начамі працавалі, рыхтуючы чарговыя нумары да друку"*. З Антонам Луцкевічам.

У выдадзеным у Петраградзе ў 1912 годзе зборніку сваіх артыкулаў, названым „Маладая Беларусь", Антон Луцкевіч пісаў аб рашаючай ролі рэвалюцыі 1905 года ў развіцці беларускага адраджэнчаскага руху і аб ягонай неразздзельнасці з грамадскім прагрэсам.

Ад часу ўтварэння БССР А. Луцкевіч нецярпліва чакаў аб'яднання ў граніцах рэспублікі ўсіх беларускіх земляў. Упаў духам, калі даведаўся, што Камінтэрн адкінуў пастанову ІІ канферэнцыі Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, прынятую ў снежні 1924 года, у якой гаварылася аб неадкладных палітычных дзеля з'яднання з Беларускай ССР. Падчас судовай расправы над 56-ю грамадаўскімі дзеячамі ў 1928 годзе ў Вільні маскоўская „Праўда" пісала аб Антону Луцкевічу, як аб адным з правадыроў беларускага нацыянальна-вызваленчага руху.

У следстве Антон Луцкевіч нікога не выдаў; называў сябе прыпраўда, крытыкуе палітыку Сталіна, але з'яўляецца прыхільнікам канцэпцый Леніна.

Ён намагаўся канцэнтравацца на культурніцкай дзейнасці, ніколі не зразумеўшы таго, што барацьба санацыі супроць камуністаў была барацьбою супроць усяго, што беларускае. Дзівіўся, што ліквідавалі нават тыя беларускія арганізацыі ды ўстановы, у якіх не было камуністычных уплываў. Палітычная прасталінейнасць, адкрытасць, адсутнасць схільнасці да канспірацыі ў Луцкевіча рабілі яго ў нейкай меры безабаронным у сутыкненні з санацыйнымі палітыкамі, якія карысталіся прытым вялікай традыцыяй і вопытам у дзяржаўнай дзейнасці.

У 1939 годзе А. Луцкевіч супрацоўнічаў з прагрэсіўным львоўскім часопісам „**Сыгналы**". У апошнім перад вайною нумары гэтага часопіса, прысвечаным беларускім справам, былі апублікаваны ажтры артыкулы Луцкевіча.

У верасні 1939 года Антон Луцкевіч публічна вітаў савецкую ўладу.

Біяграфія Антона Луцкевіча з'яўляецца наглядным доказам таго, якой была сапраўдная палітыка тагачасных кіраўнікоў Польшчы ў дачыненні да беларусаў. Палітыка гэта ахвотна карысталася аргументам барацьбы супроць камуністычнага руху, каб прыхаваць свае антыбеларускае вастрыё!

(Працяг на стар. 4)

З. Ляўчэня, Маладзечна. „Па ваду, на сенакос" (лён).

(Працяг са стар. 1)

У СВЕЦЕ БЕЛАСТОЦКІХ НАЗВАЎ І ГАВОРАК

цуе на ніве беларусазнаўства. Праўда, першая публікацыя *„У 80-годдзе са дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа“*, што ён напісаў у сааўтарстве з Мікалаем Врублеўскім і што была выдадзена брашурай у 1962 г. Галоўным праўленнем таварыства польска-савецкай дружбы, непасрэдна не адносілася да сферы яго мовазнаўчых зацікаўленняў, але паклала добры пачатак, бо ў 1964 г. у часопісе „Slavia Orientalis“ паяўляецца першы артыкул М. Кандрацюка *„Вакалізм беларуска-ўкраінскіх гаворак Гайнаўскага павету“*. Потым жа пасыпаліся большыя і меншыя публікацыі, артыкулы, рэцэнзіі.

М. Кандрацюк у сваіх даследаваннях канцэнтруе ўвагу на трох галінах: вывучэнні гаворак Беласточчыны, яе тапаніміі і антрапаніміі, а таксама моўных беларуска-ўкраінска-польскіх і славяна-балтыйскіх сувязяў. Самыя каштоўныя сярод дагэтуль апублікаваных яго работ гэта: *„Словаўтваральныя тэндэнцыі ў назвах жыхароў вёсак на польска-беларуска-ўкраінскім моўным пагранiччы“*, *„Вакалізм беларуска-ўкраінскіх гаворак Гайнаўскага павету“*, *„Вымаўленне даўняга „ц“ мяккага ва ўсходнеславянскіх гаворках Беласточчыны“* і іншыя. Яго работы змяшчаюць такія вядомыя ў сусветным мовазнаўстве часопісы, як „Вопросы языкознания“ (СССР) і польскія „Acta Baltico — Slavica”, „Slavia Orientalis”, „Studia z filologii polskiej i słowiańskiej” і іншыя. У зборніку „Беларускае і славянскае мовазнаўства“, выдадзеным у гонар акадэміка К. К. Крапівы, у сувязі з яго 75-годдзем М. Кандрацюк апублікаваў артыкул: *„Назвы жыхароў, утвораныя ад назваў вёсак у гаворках усходняй Беласточчыны“*.

У 1970 г. М. Кандрацюк абараняе доктарскую дысертацыю на тэму *„Назвы мясцовасцей паўднёва-ўсходняй Беласточчыны. Мовазнаўчы аналіз“*, якую падрыхтаваў пад кіраўніцтвам праф. А. Абрэмбскай-Яблоньскай. Аб'ёмістая праца нядаўна ўжо выйшла кнігай у выдавецтве „Ossolineum“. Яна — вынік карпатлівых даследаванняў назваў мясцовасцей у Бельскім, Гайнаўскім, Сямяціцкім і суседніх з імі паветах, а таксама доўгіх пошукаў у архівах Польшчы, Вільнюса, Мінска, Масквы і Кіева. Праца мае піянерскі, адкрыўчы характар.

Многа часу і ўвагі адвёў М. Кандрацюк падрыхтоўцы да друку „Навуковага зборніка“, што выдалі ў 1974 г. пад яго рэдакцыяй Галоўнае праўленне БГКТ і Беластоцкае навуковае таварыства.

У гадах 1961-1971 ён працаваў пры рэгістрацыі і апрацоўцы дыялектных назваў тапонімаў і мікратапонімаў на Беласточчыне па даручэнню Камісіі для ўстанаўлення назваў мясцовасцей і геаграфічных аб'ектаў пры Савеце Міністраў Польскай Народнай Рэспублікі. Апрача працы ў Польскай акадэміі навук ён з'яўляецца навуковым кансультантам аддзела замежных моваў пры Інстытуце ўдасканальвання настаўнікаў, што дзейнічае пры Міністэрстве асветы і выхавання. Прымае актыўны ўдзел у працах мовазнаўчай камісіі Беластоцкага навуковага таварыства. У яго планах на будучыню — падрыхтаваць габілітацыйную працу на тэму *„Даўнія і сённяшнія моўныя падзелы Беласточчыны“*. Цяпер жа доктар М. Кандрацюк рыхтуе даклад аб вывучэнні тапаніміі Беласточчыны, з якім выступіць восенню бягучага года на польска-шведскім навуковым сімпозіуме і даклад на сімпозіум у Мінску на тэму *„Беларуска-польскія ізалексы“*.

І так, свет назваў усходняй Беласточчыны, узаемныя польска-беларуска-ўкраінскія моўныя ўплывы тут і шэраг іншых нераскрытых мовазнаўчых праблем, дзякуючы даследаванням М. Кандрацюка адкрываюць свае таямніцы.

М. Гайдук

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

СЯТКАРКІ

Добрых спартыўных поспехаў дабілася каманда сяткоўкі з Агульнаадукацыйнага ліцэя імя М. Каперніка ў Саколцы. Удзельнічала яна ў міжкласных спаборніцтвах і з камандамі сярэдніх беластоцкіх школ: з агульнаадукацыйнага ліцэя № 2 і Малочнага тэхнікума.

Жаночая каманда сяткоўкі выступае ў складзе: Тэрэса Дандзіла, Эва Каліноўская, Анэта Чайкоўская, Малгажата Кірпша, Вяслава Шумінская, Анна Баенская, Анна Гжыбэк і Аліна Дзенісовіч. Найбольш у ёй вучаніц з першага класа, затым другога і трэцяга. Дзяўчаты мелі добрую падрыхтоўку да ігры ў сяткоўку ў пачатковых школах: у пачатковай школе № 4 у Саколцы, Вострай Гары і Старой Камёнцы, дзе спорт стаяў на высокім узроўні. Трэніроўкі каманда праходзіць пад кірункам мгр Багдана Шпурко. Школа абяспечыла каманду спартыўнымі касцюмамі. Сяткаркі трэніруюцца па 3-5 гадзін у тыдзень у фізкультурнай зале або на новапабудаванай спартыўнай пляцоўцы.

Варта дадаць, што ўсе спартсменкі, якіх бачым на здымку, таксама добра вучацца, маюць свае любімыя прадметы, у вольны ад навукі час ахвотна слухаюць сучасную музыку.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

НА РАБОЧЫМ І СЯЛЯНСКІМ ФРАНТАХ

(Працяг са стар. 1)

Койлы, бо ён з'яўляецца членам савета прадпрыемства.

— На перагрузцы людзі ў нас стараннывя. У мінулым годзе наша перагрузачная станцыя план выканала. Добра папрацавалі ўсе, але асабліва члены партыі. Па ініцыятыве нашай арганізацыі ў мінулым годзе была арганізавана грамадская праца пры рамонце дарогі, даезду да станцыі. За прыкладам членаў партыі пайшлі і беспартыйныя. Працавала каля 300 чалавек. Добрая арганізацыя і належная праца дала дасканалы вынік — цяпер маем ладны даезд да станцыі. У час партыйнага чыну мы працавалі пры разгрузцы таварнай масы, датэрмінова звольнілі значную колькасць вагонаў, а гэта прынясло карысць усёй дзяржаве.

Грамадскай працы А. Койла прысвячае ўвесь свой вольны час. Ужо другі раз аддзяловая партыйная арганізацыя выбрала яго сваім сакратаром. З 1972 па 1974 г.г. яе рады павялічыліся на 16 новых членаў і кандыдатаў. А гэта вымагала вялікай працы перш за ўсё ад сакратара. Людзі шануюць А. Койлу не толькі за яго працавітасць, саліднасць, сардэчнасць. Ён заўсёды з'яўляецца выразіцелем волі і думак усяго калектыву.

Вось хоць бы ў справе належнага абсталявання сацыяльнага аб'екту для грузчыкаў. Справа важная, бо датычыцца ўсяго рабочага калектыву. Кожнаму неабходны светлы і цёплы куток, дзе ён мог бы памыцца, паесці, адпачыць. А такога аб'екта пакуль што няма ў Семяноўцы. Людзі мусяць таўчыся ў цесным будыначку, дзе нават цёплай вады ўдосталь няма. А гэта ўсё тыя ж „сяляне-рабочыя“, якія штодня даязджаюць да працы. Многія з іх прыязджаюць на работу на гадзіну-паўтары раней змены, а пасля яе мусяць зноў чакаць транспарту. Партыйная арганізацыя на чале з А. Койлам гэтую справу ставіла перад варшаўскай дырэкцыяй ПКП, але тая збыла яе тым, што грошы на пабудову аб'екта ёсць, але няма выканаўцы. Тады А. Койла звярнуўся да Павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы і таварышы з камітэта паабяцалі ўзяцца за гэта і давесці праблему сацыяльнага аб'екта да належнага вырашэння на карысць рабочых.

Гэта толькі для прыкладу. Пра дзесяткі іншых, меншых спраў, што датычацца ўсіх рабочых Семяноўкі, а якія таксама не маглі б быць паспяхова вырашаны без удзелу А. Койлы, няма магчымасці расказаць у кароткім артыкуле.

І. Снарскі
Фота аўтара

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Аляксандр Засім

Селянін вёскі Тарнопаль Гайнаўскага павету Аляксандр Засім заваяваў вялікі аўтарытэт у аднасяльчан. Ён на працягу апошніх 15 гадоў з'яўляецца солтысам, ад вызвалення выконвае функцыю раднага і ўжо 12 гадоў — функцыю старшыні мясцовага сельскагаспадарчага гуртка. Член ЗСЛ. Усе грамадскія абавязкі выконвае паспяхова. За ўсе гады яго старшынства сельгастуртoк не меў страт. Трактарысты як мала дзе мелі ў „кулку“ добры заробак і таму працуюць у ім ад заснавання.

Дзелавы і энергічны Аляксандр Засім лічыць давер людзей самай пачэснай у жыцці ўзнагародай.

Працалюбівы тарнопальскі хлебароб вядзе васьмігектаравую гаспадарку. Мае пяць гектараў ворыўнай зямлі. Гадуе шэсць штук рагатай жывёлы. Штогод рыхтуе ёй на зіму кішонку ў двухкамерным сіласе. Дзяржаве Аляксандр Засім прадае ў сярэднім 800 кілаграмаў збожжа, тры тоны бульбы, пяць-шэсць тысяч літраў малака ў год.

Пад кірункам гмінных аграномаў вопытны гаспадар вядзе доследныя палеткі з рознымі сартамі аўса і ячменю. Найбольш вартасныя і высокаўраджайныя сарты насення гэтых збожжавых культур бяруць аднасяльчане на абмен.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

АНТОН ЛУЦКЕВІЧ

(Працяг са стар. 3)

Антон Луцкевіч ніколі не знаходзіўся ў лагеры грамадскай рэакцыі. Меў ён эвалюцыяністцкія перакананні. Найвялікшым скарбам народу лічыў культуру, безупыннае яе развіццё. Заблытаўся ў палітычнай барацьбе. Ягонае жыццё адбывалася зігзагамі.

Аляксандра Бергман піша ў заканчэнні нарысу:

„Таму пакінуў ён палітычную арэну, як трагічная постаць. Знаходзіўся ля калыскі руху, які перарос яго ды ўрэшце адкінуў. Нягледзячы на тое, ягоныя заслугі для беларускага адраджэнчаскага руху, для беларускай культуры з'яўляюцца выдатнымі ды бясспрэчнымі“.

Аляксандра Бергман публікуе два лісты Антона Луцкевіча да Ігнацыя Падарэўскага — ад 27 кастрычніка 1919 г. і ад 11 ліпеня 1935 г.

Сакрат Яновіч

Беларуская літаратура — Аляксандр Баршчэўскі

Нашаніўская пара

АЛЕСЬ ГАРУН (1887-1920) — ЧАСТКА І

Сапраўднае прозвішча пісьменніка Аляксандр Прушынскі. Належаў ён да плеяды беларускіх пісьменнікаў-нашаніўцаў. У нашаніўскім літаратурным руху далучыўся ён да нацыянальнага і сацыяльнага радыкальнага крыла. Гарун быў паэтам і празаікам, аднак дамінавалі ў яго творчасці вершаваныя формы.

Нарадзіўся 11 сакавіка 1887 г.

Паходзіў Гарун з сям'і чорнарабочага. Дзяцінства яго прайшло ў цяжкіх, тыповых для жыцця тагачасных рабочых умовах. Дамашняя атмасфера, настрой рабочага наваколля залажылі ў душы дапытлівага хлапца фундамент яго пазнейшай рэвалюцыйнай ідэалогіі. Бацькі Гаруна разумелі значэнне адукацыі ў жыцці чалавека. Дзякуючы іх дапамозе Гарун у дашкольным узросце зусім добра чытаў па-руску і па-польску. На сёмым годзе жыцця пачаў хадзіць у прыхадскую школу, якую закончыў у 1899 годзе. Праз два гады паступіў у Мінскае рамеснае вучылішча. На працягу трох гадоў вучыўся ў гэтай школе на дрэваапрацоўчым аддзяленні. Дзякуючы гэтай школе пазнаў добра сталярнае рамясло.

Амаль кожныя канікулы праводзіў Гарун у вёсцы на гаспадарцы сваёй цёткі. Дзякуючы выездам у вёску спазнаў спецыфіку вясковага жыцця, характар сялянскай працы і сутыкнуўся з нескажонымі крыніцамі роднай беларускай мовы. Даследчык Піотуховіч, характарызуючы гэты аспект жыцця Гаруна піша: „Можа ўжо тут раскрылася яго душа для ўспрымання харастива прыроды; можа ўжо тут запалі ў яго сэрца абразкі роднай дзейнасці, — запалі моцна і звязалі яго непарыўнай і моцнай сувяззю з роднай краінай“. (М. Піотуховіч, Алесь Гарун, Нарысы гісторыі беларускай літаратуры, Мінск 1928 г., с. 169).

У шаснаццаць гадоў Гарун ужо зарабляе на сваё ўтрыманне. Выконваў цяжкую фізічную працу столяра на многіх мінскіх прадпрыемствах. Атмасфера, папярэджваючая першую рускую рэвалюцыю, а тым больш клімат самой рэвалюцыі ў сур'ёзнай ступені акрэслілі яго светапогляд.

Гарун не хацеў быць толькі назіральнікам палітычных падзей. Хацеў прымаць непасрэдны ўдзел у змаганні з існуючай палітычнай сістэмай. Тагачасны Мінск быў адным з вялікіх цэнтраў барацьбы з „святым“ і „вечным“ рускім самаўладдзем. Рэвалюцыя 1905 года ў супрацьлегласць многім папярэднім рэвалюцыйным зрывам, якія былі вынікам дзейнасці невялікіх груп (дзекабрысты, народавольцы) першы раз узняла на арэну змагання рабочы клас. Гарун, з крыві і косці рабочы, прыходзіць да вываду, што новая форма барацьбы не павінна адбывацца без яго. Несумненна, прымаў ён удзел у шматлікіх сходах, пасяджэннях, камітэтах. Быў, мабыць, знаёмы з рознымі палітычнымі арыентацыямі, якія існавалі ў тагачасным Мінску. З вялікай блытаніны тагачасных праграм, груповак, напрамкаў выбірае ён паўанархістычную партыю сацыялістаў-рэвалюцыянераў. Дэмагогія гэтай партыі, гвалтоўнасць і крайнасць яе праграмы знайшлі ў асобе Гаруна прыхільніка. У 1904 годзе Гарун уступае ў гэтую партыю. Было яму тады ўсяго 17 гадоў. Ці ў такім выпадку мог выбраць найлепшую партыю? Зрэшты, адкуль было вядома, якая з іх найлепшая? Адкуль было вядома, якая з тагачасных партый выйграе, а якая прайграе? Зрэшты, ў 1905 годзе прайгралі ўсе. Прайграў і царызм. Праўда, удалося яму разграміць рэвалюцыю, але рэвалюцыя ў такой ступені нарушыла фундамент царскай сістэмы, што гмах яе мусіў у канцы канцоў беззваротна зваліцца.

Гарун з галавой акунуўся ў рэвалюцыйную антыцарскую дзейнасць. Гэты малады хлапец, мабыць, больш ведаў, чаго не хоча, чым чаго хоча. Ведаў, што трэба зламаць рускую манархію, але наўрад ці меў ясную візію будучага свету. Жыць без цара, жыць без існуючай грамадскай сістэмы, — вось дэвіз, на службу якога прынёс малады Гарун свой запал, сваю энергію, сваю дзейнасць.

ГМІННЫЯ ЦЭНТРЫ

ЧЫЖЫ

У гэтым артыкуле будзе гутарка аб гміне Чыжы, што ў Гайнаўскім павеце. Інфарматарамі нашымі былі: сакратар гміннага ўпраўлення Мар'ян Далецкі і кіраўнік сельскагаспадарчай службы Іван Янцэвіч.

Да Чыжоўскай гміны належыць 17 салэцтваў (раней да ГРН належала 9 вёсак), куды часта ездзяць прадстаўнікі гміны (найбольш з сельскагаспадарчай службы), якія разам з гаспадарамі намагаюцца, каб сельскагаспадарчая культура была на вышэйшым узроўні. Асабліва добра развіваецца тут механізацыя сельскагаспадарчых работ. Апрача 10 трактараў у сельскагаспадарчых гуртках і міжгуртковых машынных базах (МБМ), 74 трактары маюць гаспадары. Маюць яны таксама 74 снопавязалкі, 29 малацільных агрэгатаў, ды ў МБМ і сельгасгуртках налічваецца 56 снопавязалак, 27 малацілак і 3 камбайны. У гміне існуе 12 суполак апрацоўкі зямлі і сельскагаспадарчай тэхнікі. Супольная купля машын, супольная апрацоўка зямлі мае вялікія перспектывы развіцця.

Сяляне ва ўсю шыр выкарыстоўваюць мінеральныя ўгнаенні і перавыконваюць планы, падсяваючы іх у мінулым сельскагаспадарчым годзе 175 кг NPK на 1 га, а ў бягучым годзе 185 кг. Правільнае ўгнаенне зямлі спрыяе добрым ураджаям. У мінулым годзе ў гміне Чыжы ў сярэднім выходзіла з аднаго га пасеваў больш як 27 цэнтнераў збожжа.

У гміне агітуюць, каб сяляне змяншалі пасевы жыта і аўса, а павялічвалі пасевы пшаніцы і ячменю. У мінулым годзе пасевы пшаніцы павялічыліся на 8,9%, а ячменю на 13,4%. Пасевы жыта зменшыліся на 7,8%. Уводзіцца на палі новая для гміны культура — цукровыя буракі, якія зоймуць 42 га.

У параўнанні з мінулым сельскагаспадарчым годам у гміне павялічылася быдла на 448 штук, свіней на — 456 і авечак — на 140 штук. Што датычыцца ваяводскага плана аб мільёне быдла, дык Чыжоўская гміна свой план перавыканала на 78 штук. Варта таксама падкрэсліць той факт, што ў гэтым мікраараёне налічваецца ўжо 900 штук высокапародзістага быдла пад назваю „Нізінная чорна-белая".

Многія гаспадары тут маюць свайго роду спецыялізацыю. У Курашаве многія займаюцца агародніцтвам, а Уладзімір і Васіль Анішчукі — ужо прафесіяналы ў гэтай галіне. Пятро Фірсюк з Кленік спецыялізуецца ў авечкагадоўлі. Стада яго авечак налічвае 150 штук. Мікалай Данілюк лічыць, што мець добрых малочных кароў — найважнейшае. І ў яго 8 штук дойных кароў. Іван Грыгарук займаецца адкормам быдла. І так штораз больш гаспадароў перастаўляецца на спецыялізацыю і пашырае свае сельскагаспадарчыя веды.

Дзякуючы працавітасці сялян узрастае іх дабрабыт. Аб гэтым сведчыць прыгожая мэбля ў хаце, тэлевізары, сціральныя машыны, халадзільнікі і іншыя прылады, аблягчаючыя працу. Аб гэтым сведчыць і той факт, што ўжо 6 гаспадароў купілі легкавыя машыны і яшчэ столькі ж збіраецца іх купіць.

У вёсках Чыжы і Кленікі многа гаворыцца аб водаправодзе, які прынёс бы аграмадную палёгку гаспадыням і ўсім тым, хто перастаўляецца на вялікую жывёлагадоўлю. Ужо выконваецца дакументацыя водаправодаў, а ў наступным годзе распачнецца будова спачатку глыбінных калодзежаў, а пасля водаправоднага абсталявання.

У Чыжах ад пачатку бягучага года існуе гмінны цэнтр культуры (ГОК), які ўжо стварыў фатаграфічную секцыю, а ў Кленіках мяркуе ён стварыць рэгіянальны (беларускі) калектыў песні і танца. Справа гэта вельмі важная і патрэбная.

М. Хмялеўскі

Бельскі ГС узначальвае Іван Хілімонюк. Прыкладае ён шмат намаганняў, каб вясковы гандаль быў на высокім узроўні, каб усе яго працаўнікі карысталіся ў насельніцтва пашанаю і аўтарытэтам.

Бельскі ГС абслугоўвае 62 салэцтвы. Мае ён сваю базу ў Бельску, падбазу ў Лубіне Касцельным, філію ў Храбалах і 52 пункты ў паасобных вёсках. Усюды беспасрэдныя кантакты з людзьмі, усюды дачыненне з забеспячэннем сялян прадуктамі першай патрэбы і рознымі матэрыяламі, а таксама скупка ад іх вясковай вытворчасці. Збожжа, бульба, мяса, яечкі, гародніна і іншыя тавары трапляюць у горад за пасрэдніцтвам ГС-у. Усяго роду скупка ў мінулым годзе ў бельскім ГС-е акрэслівалася сумай амаль 152 мільёны зл., а ўвесь грашовы абарот у скупцы і дэталічным продажы сумаю 302 мільёны зл. Сумы вялікія, а за гэтымі лікамі шмат працы людзей, працаўнікоў ГС-у. У 1974 годзе быў значна перавыкананы план скупкі жывёлы, яек, ільну, кармоў.

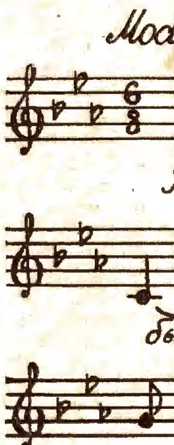
ГС і ВЁСКА

З забеспячэннем вёсак прадуктамі і матэрыяламі таксама было добра, а сёлета будзе яшчэ лепш. Вялікім попытам карыстаецца хлеб з пякарні; яго разам з іншымі хлебнымі вырабамі ў раёне бельскага ГС-у ў 1974 годзе прададзена больш як 816 тон. На вёсках ёсць цяпер таксама вялікае запатрабаванне на газіраваныя напіткі і піва. Газіраванай вады за спамянуты перыяд прададзена больш як 140 тыс. літраў і больш 7 тыс. гекталітраў разліўнога піва.

Вёска прадукуе шмат збожжа, шмат яго пакідае на кармы ў выглядзе вoff сыпкі. Але нягледзячы на гэта, сяляне купляюць у ГС-е многа розных мяшанак, найбольш для свіней. У мінулым годзе ГС прадаў амаль 4 тыс. тон мяшанак.

Магло б здавацца, што людзі вёскі паляць толькі дровамі. Аднак шмат таксама купляюць вугалю. 4 тыс. тон вугалю прадаў сялянам бельскі ГС у мінулым годзе.

(мх)

дзе ты даселе была?
— Ой, у аградэчку зімная роса, 2 разы
там я лічэнько мыла.
Там я лічэнько мыла,
Пана Бога прасіла:
Ой, каб да міне Найсвентша Матка 2 разы
да помачы прыбыла.
— Паложнічку міла,
дзе ты даселе была?
— Ой, у аградэчку зімная роса, 2 разы
там я ножанькі мыла.
Там я ножанькі мыла,
Пана Бога прасіла:
Ой, каб да міне Найсвентша Матка 2 разы
да помачы прыбыла.

Ад Надзеі Грыцук, 1910 года нараджэння, і Марыі Юровец, 1921 года нараджэння, вёска Навасёлкі Беластоцкага павету, запісаў у кастрычніку 1974 г. Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя Людмілы Панько.

САЮЗНІК „НІВЫ"

Кіяскёр Уршуля Іванюк паспяхова спраўляецца са сваімі абавязкамі. Працуе яна ў кіёску „Руху" № 224 у Бельску. Любіць сваю працу. У месяц прадае яна розных тавараў на суму 120 тысяч злотых і больш. Найбольш газет, часопісаў (амаль тысячу экземпляраў), школьных „лектураў". Штотыдзень пані Уршуля Іванюк распаўсюджвае ў сярэднім 30-40 і больш экземпляраў „Нівы". На наш беларускі тыднёвік мае яна пастаянных пакупнікоў: школьную моладзь і пажылых жыхароў Бельска. Пані Уршуля Іванюк цэніць „Ніву" таксама і за мастацкае афармленне, на што кожны цяперашні чытач перш за ўсё звяртае ўвагу і за артыкулы, у якіх закранаюцца справы паўднёва-ўсходняй часткі Беластоцкага ваяводства.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

НОВЫЯ ВАКЗАЛЫ УЖО БУДУЮЦЦА

У Беластоку пачалося будаўніцтва новых вакзалаў ПКП і ПКС — адной з большых гэтага роду інвестыцый у краіне, якая вырашыць камунікацыйныя клопаты ваяводскага горада.

Новыя вакзалы змогуць абслужыць каля 40 тысяч пасажыраў у суткі. Будуць асобныя пачакальні для матак з малымі дзяцьмі, даязджаючых школьнікаў, рэстаран „Варс" на 100 месц, самаабслуговы бар на 150 месц, цырульная зала, а таксама крамы і кіёскі з сувенірамі, газетамі і часопісамі.

Вакзальны аб'ект разам з будаваным побач Капернікоўскім шляхам будзе арыгінальным урбаністычным акцэнтам Беластока.

(ця)

Гарадскія зарысоўкі

Новае будаўніцтва ў Бельску.
Фота Я. Цялушэцкага.

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

НА ЗЯМЛІ РОБІЦЦА ЦЯПЛЕЙ

Так, цяплей, даводзяць вучоныя. І больш за ўсё гэта прыкметна ў паўночных раёнах зямнога шара. На Шпіцбергене, напрыклад, сярэднегадавая тэмпература за апошнія 50 гадоў стала вышэй на 12 градусаў. Прыкладна на 7 градусаў павысілася тэмпература ў Грэнландыі. На Алясцы і ў Скандынавіі цяпер можна знайсці тэрыторыі, якія яшчэ некалькі гадоў назад былі пакрыты метровым слоем ільду, а цяпер ён растаў. Чым вытлумачыць гэтыя з'явы?

Ёсць дзве гіпотэзы. Адны вучоныя лічаць, што прычына пацяплення заключаецца ва ўтварэнні новага адгалінавання Гальфстрыма, якое пашыраецца на Паўночны Ледавіты акіян і „грэе" ўзбярэжжа. Часткова змянілі свой напрамак і некаторыя іншыя цячэнні Атлантычнага і Ціхага акіянаў.

Другая група вучоных бачыць прычыну пацяплення ва ўзмоцненай індустрыялізацыі. Штодзённа фабрыкі і заводы выкідаюць у атмасферу каласальную колькасць вуглякіслага газу. А нават жа нязначная яго колькасць у паветры (0,03 працэнта) дзейнічае як своеасаблівы тэрмарэгулятар. Калі ж узяць пад увагу, што кожная тона спаленага вугалю дае 0,25 тоны вуглякіслага газу, няцяжка ўявіць, колькі яго ўтвараецца пры сучасным узроўні выкарыстання вугалю, нафты, бензіну і г.д. Значная колькасць вуглякіслага газу засвойваецца раслінамі. Аднак „зялёныя лёгкія" планеты робяцца ўсё меншыя, таму яны ўжо не ў стане справіцца з лішкам вуглекіслаты.

СТАМАТАЛОГІЯ ДЛЯ КАРОЎ

Спецыялісты з ветэрынарнага інстытута ў Мадрыдзе сцвярджаюць, што дрэнныя зубы ў кароў значна змяншаюць надоі малака. Доследы зубнога пратэзіравання кароў паказалі, што ў радзе выпадкаў іх удойнасць павышаецца амаль на палавіну.

(Працяг са стар. 2)

Крах „д'ябальскага саюза"

квідацыя каланіялізму ў Мазамбіку і Анголе створыць спрыяльныя ўмовы для больш актыўнай барацьбы за незалежнасць і супраць белых расісцкіх меншасцей, якія стаяць на чале ўлады ў ПАР і Паўднёвай Радэзіі. Яна таксама адкрые новыя перспектывы перад незалежнымі афрыканскімі краінамі — Батсванай, Малаві, Свазілендам, якія знаходзяцца ў акружэнні расісцкіх рэжымаў.

І. Плышэўскі

ВЕР-НЕ ВЕР
ЛЕСВІЦА І НЯБОЖЧЫК

Наша чытачка М. Ф. піша:

„Сніліся мне ў адну ноч два сны. Першы. Кватэра мая на другім паверсе. Уваходжу на „клятку“ і замест сходкаў тут нейкая драбіна, як бы павязаная, хістаецца. Я лезу па ёй, вельмі страшна, калі гляну ўніз. За мной на драбіну ступае суседка, але ёй я кажу, каб злезла, бо драбіна паломіцца. Я сама лезу далей. Ужо была блізка дзіркі, за якой ужо кватэра. Але пабаялася лезці і памалу злезла ўніз.

Другі. Стаю ў сенях на вёсцы ў хаце бацькоў. Гляджу ўверх у дзірку ў столі, праз якую ўлазяць на гару. Бачу, ляжыць над дзіркаю нябожчыца бабка мая, нежывая, як бы так і трэба, каб яна там ляжала. Але гляджу, а яна пачынае варушыцца. Я спужалася і прачнулася“.

Адказ:

Так, ваш шлях да шчаслівай мэты і поспеху нялёгкі, як напэўная тая нетрывалая хісткая драбіна, па якой вы ўзлазілі наверх. Вы нечага баіцеся. Баіцеся, каб ніхто вам не перашкодзіў на дарозе да поспеху (прагналі суседку з драбіны). Бо трэба вам ведаць, што ўзыходзіць па лесвіцы ўверх азначае поспех і дасягненне мэты. Вы, на жаль, пабаяліся далезці да канца і пачалі злазіць уніз. Дык уважайце на сябе: апускацца па лесвіцы — значыць, траціць гонар і цярпець розныя няўдачы.

Што датычыцца другога сну: другое папярэджанне! Пайдзіце да доктара — ці не шванкуе часам ваша здароўе?! Вам снілася нябожчыца і гэта абазначала б ваша здароўе і доўгавечнасць у будучыні. Нябожчыца, аднак, пачала варушыцца — глядзіце, каб часам не расхісталася ваша здароўе на дарозе да новых спраў (пакойніца ляжала каля дзіркі, што вяла на гару хаты, а гарышча абазначае новы занятак).

Астрон

Куток практычных ведаў

„ПРЫМА АПРЫЛІС“ У ГАСПАДАРЦЫ
(з тысячы карысных парад)

КУЛІНАРЫЯ

Асятрына па-ўсходняму

Заднюю ножку баранчыка падсмажыць поўнасцю, да адказу. Абсыпаўшы дробна нарэзанай сырой цыбуляй, падаваць да стала з воклікам: „Ах, якая асятрына! Проста топіцца ў роце!“ Ветлівыя госці падзеляць ваша захапленне.

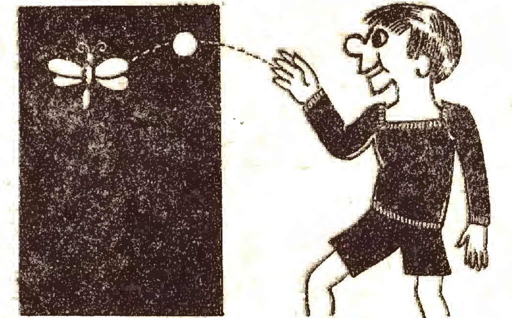
Варэнне з бобу

Выняты з аднаго струка боб закіпяціць у сіропе з цукру. Дадаць два кілаграмы абрыкосаў. Зняць пенку, выняць боб, рэшту варыць да гатоўнасці. Астыўшае варэнне разлажыць у баначкі, наклеіўшы этыкеткі з надпісам: „Бабовае варэнне“.

ДАМАШНЯЯ ГАСПАДАРКА

Як ліквідаваць плямы на вопратцы

Плямы ад расліннага масла, якое трапіла на вопратку, добра выводзіцца бензінам. Плямы, якія ўтварыліся пры гэтым, лёгка знімаюцца растворам шчолачы. Плямы ад шчолачы знікаюць, калі мы змочым іх воцатам. Сляды з воцату ліквідуюцца, калі іх пратрэм раслінным маслам. Як знімаць плямы ад расліннага масла — сказана вышэй.

Знішчайце моль!

Для барацьбы з моллю ў аптэках прадаюць спецыяльныя нафталінныя шарыкі. Пры некаторай трэніроўцы кінуты ў лётаючую моль шарык забівае яе напавал.

ВЫХАВАННЕ ДЗЯЦЕЙ

Аб праўдзівасці

Ніколі не маніце пры дзецях. Калі пры размове з дамачадцамі ці па тэлефону вы не можаце абысціся без гэтага, высылайце дзяцей пагуляць на двор. Прабыванне цэлы дзень на свежым паветры ўзмоцніць яго здароўе.

Аб ветлівасці

Калі, перайшоўшы ў трэці клас, дзіця пачынае дзёрзка гаварыць са сваёй бабуляй, трэба неабходна прымаць меры: на час звароту дзіцяці са школы адпраўляць бабулю ў госці да суседзяў.

Гаспадыня

Дарагое „Сэрцайка“!

Нядаўна мне споўнілася 18 год. Жыву з бацькамі на вёсцы. Але жыццё маё вельмі цяжкое, бо няма ў мяне мамы. Асталіся мы сіратамі, гэта значыць я і мая сястра, на шэсць год за мяне старэйшая. Бацька хутка пасля смерці мамы ажаніўся з жанчынай, якая была ўдавой і мела сваю дачку. Спачатку было нам нядрэнна, але мінуў год, другі і яна штораз горш адносілася да мяне і сястры, толькі сваёй не ведала як дагаджаць. Сястра нядоўга была дома. Выйшла замуж за намнога старэйшага за яе хлопца. Пазнаёміў яе з ім брат мачыхі. Хацелі як найхутчэй з хаты выпхнуць. Не падабаўся ён ёй, але выйшла, бо бацькі слова супраць сказаць не далі. Хутка вяселле зладзілі. Мае ўжо двое дзяцей, але і цяпер незадаволена, не кахала і не кахае свайго мужа. Ён як бацька пры ёй выглядае. Пішу аб гэтым таму, што і я апынулася ў падобнай сітуацыі. Пасваталі мне хлопца — Ваську, як толькі споўнілася мне 18 год, а ён мне зусім не падабаецца. Не такі стары, як сястры, яму 27 гадоў, адзін у бацькоў. Прыехаў некалькі разоў. Пры бацьках дык і я ўсміхаюся і ветліва адношуся да яго, бо баюся, што бяда ў хаце будзе, але сэрца да яго не ляжыць, тым больш, што маю я хлопца, Пецю, якога кахаю. Хадзіла з ім амаль год, а восенню пайшоў да войска. Пастаянна пішам пісьмы, як толькі мае водпуск, дык перш, як дадому, да мяне заходзіць. Бацькі нічога супраць не гаварылі, але цяпер, дык не ведаю, што было б, каб убачылі мяне з ім. Усё бубняць, каб за Ваську выходзіла. Ён старэйшы, па войску, і адразу ажаніўся б, а таго столькі чакаць трэба, а тады таксама невядома. А я ўпэўнена, што Пеця не ашукае мяне і напэўна пажэнімся. Калі скажу адкрыта бацькам, што Ваську не хачу, бяды не забракуе. Парай мне, „Сэрцайка“, як паступіць. Ці насуперак усяму чакаць Пеці, ці ўжо за Ваську выйсці?

Аня з Дуброўшчыны

Аня! Спачуваю табе. Сапраўды, у такой сям'і цяжка вытрываць. Але станоўча не раю выходзіць за некаханага хлопца. На прыкладзе сястры сама гэта ты бачыш. Хоць і цяжка табе, але паўтара года не так ужо многа, і дачакаешся каханага хлопца. Калі ўжо жыццё ў хаце стане невыносным, пайдзі на гэты час у горад, нават дзяцей пільнаваць. Такую працу ты знойдзеш без цяжкасцей. А вернецца Пеця, тады і пажэніцеся.

„Сэрцайка“

Этнаграфічнае акенца

Вёска Гайдукоўшчына Гайнаўскага павету. Фоца Я. Цялушэцкага.

Снілася ёй, што сустрэла Макарэвіча; пайшоў да яе. Але яна, Марыя Грыгатовіч, чамусьці адступілася. Не, не адступілася, але якасьці аддалялася ды аддалялася ад яго. Макарэвіч гаварыў, урэшце размахваў рукамі, дамагаючыся ад яе адказу. Чула толькі адно ягонае слова: Марыся, Марылька, Марысенька!...

За ім бялеў твар таго сышчыка, пакрываўленага, які смяяўся застылай усмешкай. З'явіўся дзядзька з Махнача, які неспадзявана расплюшчыў вочы і, правым, па-змоўніцку маргнуў ёй, Марысі, папярэджваючы яе аб небяспецы. Аж Грыгатовіч усумнілася ў Макарэвічу: а ці ён гэта, а ці не?

Хтосьці схапіў яе за локаць, ажно ўся задрыжэла ад таго! Гэта стары ляснік, які з дакорам паглядзеў ёй у вочы: Ну, чаго маўчыш, дзеўка? Кажы!

Усімі сіламі ступіла яна наперад, да Макарэвіча. „Ах, што я зрабіла!?“ — ірванулася назад, прыкмеціўшы, як вока сышчыка аджыло і заўглядалася ў яе. Ды Макарэвіч сам падбег да яе, з вуснамі прагнымі навіны. І яна сказала яму, ціха-ціхенька: „Пугачоў у лесе няма“. У вашай арганізацыі знаходзіцца здраднік. Я забыла яго прозвішча, успомню, перадам іншым разам, ды вы ўцякайце ад мяне. Уцякайце ад мяне, бо за мною сочаць! Ратуйцеся!!!...

Прачнулася з крыкам. За дзвярыма, у калідоры, гарланілі п'яныя мужчыны. Спрачаліся.

Чакала роспачы.

Зусім звычайна схамянулася, што сёння ўжо дзесятага лютага. Падлічыла, колькі ёй гадоў...

На рынак выбралася позна (ён любіў бываць тут). Ля вазоў узбуджана гаманілі сяляне і мяшчане — штосьці здарылася! Прыслухалася: кажуць, уночы схапілі галоўнага начальніка паўстання.

Балюча на душы.

У Пузыны не паявілася; рэшту грошай хавала на хлеб, найбольш танны, чорны. Шукала і шукала па Вільні пастацці Макарэвіча.

Прадала кажушок; прадала хусту. Спала з жабрачкамі.

* * *

На Лукішскай плошчы паставілі шыбеніцу.

Блакітны ранак.

Ля Дамініканскай турмы — вайсковы канвой.

Марыя Грыгатовіч, счарнелая, збоку натоўпу людзей, што выходзяцца і зыходзяцца. Часамі нехта закашляе, суха і раз-пораз, быццам падаючы дамоўлены сігнал.

Адбудзецца пакаранне смерцю дыктатара паўстання на Беларусі і Літве. Завецца ён Кастусь Каліноўскі.

Народу больш і больш.

Роўна ў дзевяць гадзін расчыніліся турэмныя вароты. Кастусь Каліноўскі, з вайсковай пунктуальнасцю, рушыў у свой апошні шлях. Здавалася, пад яго крок ідуць шарэнгі стражы. Боты і вінтоўкі.

А на тратуарах — здымаюць шапкі. І плачуць.

Марыя закрыла твар рукамі:

— Макарэвіч!

Ашалелая, рынулася на стражу з беспрытомным лямантам:

— Гэта Макарэвіч! Пусціце яго-о!!... Пусці-іце-е-е-е!

Яе адштурхнулі; жандар тузануў за руку і адкінуў, абяссілелую і гідкую. Адпаўзла, паднялася ды памарнула ў бок Зарэчан (прыйшлі па яе, на кватэру, праз тры дні пасля: цывільны і яшчэ двое).

Кастусь Каліноўскі ўрачыста ўзаходзіць у Вільню. Бледны, не мае сілаў крыкнуць; „Жыве Беларусь! Жыве Літва!“

Ідзе, а ўсе толькі выціраюць слёзы ды кланяюцца яму ў пояс. Аж зайгралі арганы вышшы, і ад таго пасвятлела неба васількавае.

Крычалі:

— Кастусь! Наш Кастусь!

Жандары варочалі мызамі, каб накінуцца. Са звычкі, бо яны сёння на ўвязі. Ім сёння нельга! Свята вялікае ім: вядуць Беларусь! На шыбеніцу...

Адмераны крок.

Кастуся Каліноўскага засудзілі на расстрэл.

Царскі губернатар Мураўёў, празваны Вешальнікам, змяніў Каліноўскаму ганаровы расстрэл на ганебнае павешанне.

Яго — павесілі! Другога па Богу ў покуце мужыцкай Белай Русі.

І зашчыміць сэрца, забаляць грудзі...

* * *

Хадзіў па задворках Беластока стары дзівак; наймаўся пілаваць дровы; расказваў дзецям байкі пра караля Беларусі і Сярэбранага Яздака.

Імчаў па дзіцячым свеце Сярэбраны Яздок, знішчаючы злых і нядобрых людзей.

— Дзядзьку, раскажыце нам байку пра Сярэбранага Яздака! — крычалі дзяўчынкі і хлопчыкі.

І беглі ўхвост за старым.

Старога празвалі Сярэбраным Яздаком.

Калі ён паміраў, хацеў штосьці сказаць. З яго рукі выкацілася вялікая, сярэбраная манета; упала ў шчыліну.

І як не шукалі яе, ніхто не знайшоў.

Канец

ТРЫБУНА чытачоў

У белавежскім дзетдоме

Белавежскі дзіцячы дом існуе ад 1949 г. Ён знаходзіцца ў даўнейшым будынку англійскай фірмы „Сэнчуры", якая ў перыяд 1924-29 г. эксплуатавала пушчу. У доме цяпер жыве 85 дзяўчат і хлопцаў ва ўзросце ад 3 да 20 год. 20 выхаванкаў знаходзіцца ў інтэрнатах рамесных школ.

Дырэктарам дома з'яўляецца Ірэна Мілько. Апякуюцца дзецьмі 7 выхаваўцаў: Зофія Рыхтэр, Галіна Данілові́ч, Галена і Уладзімір Паўлічукі, Хрысціна Куявяк, Ірэна і Уладзімір Масайлы. Яны раздзялілі ўсіх дзяцей на 5 груп. Кожная мае свайго апекуна.

На жыццёвыя ўмовы дзеці не могуць наракаць. Спяць на тапчанах. У кожным пакоі ёсць радыёпрыёмнік. Сталовая, умывальня, бібліятэка, клуб з тэлевізарам — усё гэта на месцы. У год на адзежу кожнаму выхаванку прызначаецца 2750 зл. Дом мае уласны аўтамабіль. Дрэнна толькі, што ў школу трэба хадзіць амаль 2 км.

Дзеці арганізавалі розныя гурткі: музычны, фатаграфічны, майстэрню. Вядуцца спартыўныя заняткі. У час канікул едуць у лагеры. Белавежскім дзетдомам апякуецца некалькі ўстаноў. Найбольшую дапамогу аказвае „Віствіт" з Варшавы і беластоцкі аддзел ВОП.

У чэрвені г.г. пачнецца капітальны рамонт дома. Дабудуюць некалькі новых памяшканняў. На ўсё гэта прызначаецца звыш 1 млн. зл.

Пра свой дом помняць многія выхаванкі, якія даўно ўжо маюць уласныя сем'і. Яны часта наведваюць месца, дзе правялі дзяцінства. Многія з іх працуюць на высокіх пасадах.

П. Байко

РАССТАННЕ

Свіснуў поезд, зямля задрыжала,
Сумку ў руку сваю я ўзяла,
Паглядзела яшчэ я на матку,
Тая плакаць якраз пачала.

Ты паедзеш далёка, дачушка,
Там прыветлівай людзям ўсім будзь,
Памагай ім сваім добрым словам,
Толькі помні, і нас не забудзь!

Не забудзь ты зямлі сваёй роднай,
Дзе радзілася, хутка расла,
Першы раз дзе прамовіла слова,
Дзе сяброў сабе блізкіх знайшла.

Не забудзь ты старон беларускіх —
Прыгажэйшых на свеце няма,
Найбліжэйшая сэрцу заўсёды
Наша матчына родна зямля.

Ірэна Кузьма,
Міхалова

ВЯСЁЛАЯ КРАМА

Зімовы дзень і вецер вее,
Здаецца ўсім так скучна,
Аднак у краме ў Каўпаках
Гуляюць хлопцы гучна.

Калі не йдуць, калі не едуць,
Жак раду адкрывае,
Усіх у краму рады кліча
І піва налівае.

— Здароўе хлопцы, — кажа Жак, —
Забудзем мы пра хату,
Забудзем пра нядолю нашу,
Бо крама ў нас багата.

Не мала ў ёй віна і піва.
П'юць хлопцы, узяўшыся пад бокі,
Шчэ ім дахаты трэба йсці —
Далёка да Патокі.

Аднак яны не тарапяцца,
Чаго ж ісці дахаты?
Няма ім там чаго рабіць,
Яны шчэ ж не жанаты.

І так стаяць і піва цэдзяць,
І грошы прапіваюць,
А калі грошай ім забракне,
Тады ўжо пазычаюць.

Калі ўжо здорава нап'юцца,
Дык хочуць і жаніцца,
Аднак ніхто за іх не пойдзе,
Бо п'яніцы баіцца.

(Іка)

Сукавічы

Вёска Сукавічы ляжыць у гміне Шудзялава (Сакольскі павет). Налічвае яна 30 гаспадароў. У 1973 г. была праведзена тут камасацыя і тады развіталіся сяляне з „праклятай", як казалі, цераспалосіцай. Зямлю яны атрымалі ў адным або двух месцах. Былі падзелены супольныя лугі, так званыя пасбішчы. Бяда толькі ў тым, што ўсе яны залітыя вадой. Поўнае загаспадаранне плануецца на 1977 год. А што будуць рабіць сукавіцкія каровы да таго часу? Ці ж няма магчымасці хаця б асушыць гэтыя пасбішчы? Людзі тут дружныя, распрацаваны гмінай план узросту жывёлагадоўлі гаспадары прынялі шчырым сэрцам. І, як кажуць, будзе ён рэалізаваны, толькі каб асушыць гэтыя балоты.

За адзін год гаспадарання на новай зямлі сукавіцкія гаспадары ўжо дабіліся нябывалых ураджаяў. Сярэдняя ў вёсцы за 1974 г. прадстаўляецца гэтак: жыта — 20 ц з га, авёс — 26 ц з га, ячмень — 28 ц з га, бульба — 250 ц з га. Усё гэта гавораць аб тым, што гаспадары тут хочуць і ўмеюць гаспадарыць.

Праходзячы неяк праз вёску, сустрэў я жанчыну, якая працуе святліцовай у Сукавічах. Гэта Л. Лапата. Яна стараецца, каб у святліцы быў лад і парадак і каб людзі маглі культурна праводзіць тут час і паглядзець цікавыя перадачы па тэлебачанню.

Вёска ўдзельнічала ў конкурсе „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная", „Больш малака высокай якасці" і „Букет кветак з пладоў і гароднін". Хаця за 1974 г. не занялі яны высокіх месц у павеце, можна спадзявацца, што ў гэтым годзе вынікі будуць лепшыя. Сукавіцкія людзі не падвядуць.

Я. Бандарук

Прыкладны солтыс і гаспадар

Мікалай Леанюк з вёскі Рутка (Гайнаўскі павет) працуе солтысам ужо больш, чым 10 год. За той час заваяваў ён давер, пашану і аўтарытэт у аднавяскоўцаў. Дар жыць з людзьмі мае М. Леанюк. Ён кожнаму параіць, павучыць і дапаможа, калі трэба.

Солтыс — таксама добры гаспадар і, хаця зямлі ў яго нямнога, мае добры даход з гаспадаркі і перш за ўсё высокія ўраджаі. Пабудаваў новыя гаспадарчыя будынкі — клуню і хлеў. Намераны ў бліжэйшы час будаваць хатумураванку, ужо купляе неабходныя матэрыялы. Мае свой самаробны трактар, ды ў планах у яго яшчэ ў гэтым годзе купіць сапраўдны. Больш бы такіх ахвярных і прагрэсіўных людзей на вёсцы.

М. Панфілюк

Грамадская праца

Моладзь з Тапалян, аб'яднаная ў гуртку ЗМСВ, разам з моладдзю неаб'яднанай навазіла пяску і жвіру каля клуба селяніна. Апрача таго, кожны падумаў пра свой панадворак і вуліцу побач дома. Працу гэту можна ацаніць на больш, чым 3 тыс. зл.

Варта адзначыць, што таксама грамадскім чынам трактарысты з механізацыйнага пункта ў Тапалянах наладзілі вуліцу каля прыпынка ПКС. Дагэтуль там усё тапілася, а сёння кожны праходзіць па роўнай і сухой дарожцы.

Мікола Краўчук

Партацкая работа

Давайце затрымаемся ў вёсцы Семяноўка. Калі была тут ГРН, рабілася многа добрага. Людзі актыўна тады прымалі ўдзел у грамадскіх чынах. У выніку рэарганізацыі Семяноўка пераходзіць да гміны ў Нараўцы. Новае начальства не надта клапацілася пра Семяноўку і яе вуліцу. Ад таго часу, як спецыялісты пакінулі працаваць на семяноўскай вуліцы, засталося тут многа тратуарных плітак і іншых элементаў, неабходных у перабудове вуліцы.

Прайшло пару год. Пліткі парасцягвалі людзі і дзеці, а што яшчэ засталося, пазарастала крапівой, дзікім зеллем. Выглядае ўсё гэта так брыдка, што цяжка расказаць.

Людзі пытаюць начальніка гміны ў Нараўцы, калі ўсё ж закончыцца перабудова вуліцы ў Семяноўцы? (вб)

Новая крама ў Вярхлессі

Гмінная спулдзельня ў Крынках пабудавала ў вёсцы Вярхлессе новую краму, сучасна абсталяваную. Людзям настала выгода. Але і бяда не мінула новай крамы. Гэтая бяда выводзіцца з дрэннай работы будаўнікоў. Калі ідзе дождж, у новую краму цячэ вада. І выходзіць, што толькі нядаўна адкрытую краму трэба ўжо рамантаваць. **Т.К.**

Лес антэн?

На страсе 60-сямейнага жылога блоку стаіць лес антэн. Спачатку сэрца радавалася, бо антэны былі доказам развіцця культуры і дабрабыту людзей. Ды дайшло да таго, што трэба было падумаць, як пазбыцца лесу антэн з дахаў дамоў, бо вакол кожнай з іх парабіліся працёкі, якія нішчылі дахі.

Антэнам прыйшоў канец. У Гайнаўцы на вуліцы XX-годдзя пабудаваны два жылыя блокі для ста сем'яў, і на дахах іх няма лесу тэлевізійных антэн. На кожным будынку знаходзіцца толькі адна, крыху большая чым даўней, антэна, да якой падключаны ўсе тэлевізары з блоку. Як гавораць жыхары тых блокаў, зборная антэна дае вельмі добрую якасць тэлевізійных перадач.

Раса

Час нешта рабіць

З вёскі Чэхі Арлянскія (Гайнаўскі павет) выходзіць дарога на палеткі і сенажаці. Па ёй сяляне часта ездзяць. Вывозяць гной, прывозяць сена.

Дарога гэтая існуе ад вякоў і мае сваё значэнне, таму што спалучае яна гэтую мясцовасць з іншымі дарогамі. Мо таму больш як год дарожныя ўлады ў Гайнаўцы вырашалі, як зрабіць гэтую дарогу па-новаму — простую, шырокую. Быў нават вызначаны шлях новай дарогі, толькі прыступай да работы. Але ўзяло ўсё і заглохла. Ніхто нічога тут не робіць.

А яшчэ варта прыпомніць, што на гэтай дарозе абавязкова трэба адрамантаваць мосцік (над ручайком), які знаходзіцца непадалёк ад вёскі. Ён разваліўся, і сяляне цяпер маюць вялікія клопаты, як трэба праехаць ва ўрочышча „Агула". Другі мосцік патрэбны далей — ва ўрочышчы „Высранка". Тут чахаўская дарога канчаецца, а за рэчкай ідзе ўжо дубіцкая. З адной на другую сяляне пераязджаюць бродам, не вельмі гэта зручна.

П. Дубовіч

І ты дрэўца пасадзі!

За апошнія дзесяць год Раённае праўленне дарог у Гайнаўцы пабудавала шмат кіламетраў вясковых дарог, часта лепшых чым раённыя дарогі. Каб яшчэ прыгажэй выглядалі гайнаўскія дарогі, прапаную жыхарам вёсак абсадзіць іх дрэўцамі, а найлепш таполямі. У працы гэтай могуць прыняць удзел школьнікі, яны ўмеюць садзіць дрэўцы.

Помню, як мы — бацькі абсадзілі сядзібу школы ў Гайнаўцы. Было гэта ў 1955 г., а сёння гэтыя таполі ў разрэзе маюць ужо 50 см. Вырасла звыш 100 таполяў, і школьны будынак выглядае, як баярскі палац.

Э. Вайсковіч

Жаніцеся, жаніцеся!

Ідучы па Гайнаўцы, на вуліцы М. Бучка ўбачыш шыльду „Ужонд Стану Цывільнэго". Толькі ж мінеш сталовую (20 метраў) — ізноў на будынку такая самая шыльда.

Адна з гэтых устаноў для жаніцьбы прызначана для горада Гайнаўкі, а другая — для Гайнаўскай гміны. Аж дзіва бярэ чалавека, чаму Павятовае ўпраўленне дало дазвол (у перыяд цэнтралізацыі) стварыць аж дзве такія самыя ўстановы, ды ў адным месцы. Да часу рэарганізацыі гмінных улад „УСЦ" у Гайнаўцы ахопліваў сваёй дзейнасцю і горад Гайнаўку, і грамадскія рады ў Арэшкаве, Старым Корніне, Новаберазове і Дубінах. І добра было. Чаму цяпер стала цесна?

Раса

Сардэчнае дзякуй усім карэспандэнтам ад жанчын „Нівы" за прысланыя прывітанні і пажаданні з выпадку Дня жанчын.

Таксама дзякуем жанчынам са Скупава, ад імя якіх перадала нам пажаданні Марыя Янюк.

Гаспадарскі сход

У пасялковым камітэце № 4 у Гайнаўцы адбыўся сход. Зала святліцы пажарнай стражы была запоўнена да апошняга месца. Сход вёў старшыня пасялковага камітэта Эдмунд Вайсковіч.

У жывой дыскусіі жыхары пасёлка па-гаспадарску разважалі розныя праблемы, як недахоп будаўнічых матэрыялаў, чысціня панадворкаў, дрэнны выгляд вуліцы, вулічнае асвятленне, будова плошчы для гульняў і іншыя справы. У сходзе прыняў удзел сакратар гарадскога камітэта ПАРП — Ян Аверчук і намеснік начальніка горада Гайнаўкі — Лех Кацэнцкі.

Пастаўленыя жыхарамі пасёлка праблемы і заданні будуць рэалізавацца сумесна і пры дапамозе гарадскога ўпраўлення.

Раса

Збавідаўцы жанчынам

У пачатковай школе № 25 у раёне „Тысячагоддзе" ў Беластоку адбыўся ўрачысты канцэрт, прысвечаны Міжнароднаму дню жанчын.

Канцэрт быў арганізаваны пры дапамозе партыйнай арганізацыі квартала і гуртка ЗБоВіД. У мастацкай частцы выступілі: вучні мясцовай школы пад кіраўніцтвам Ірэны Каліноўскай, калектыў „Іскеркі" і слаўны (140 чалавек) духавы аркестр з Тэхнікума водных меліярацый у Беластоку пад кіраўніцтвам Уладзіслава Ламаско.

Пасля канцэрта адбылася сустрэча пры шклянцы чаю. Многія жанчыны дзяліліся сваімі ўспамінамі аб барацьбе і працы.

В. П.

Новыя кватэры

Гайнаўскаму павету прыбудзе ў бягучым годзе 549 новых кватэр. З гэтага ліку 275 пабудуюць людзі самі сабе — гэта проста аднасямейныя дамы. 274 кватэры атрымаюць жыхары з будаўніцтва радаў нарадовых (тры блокі), і 2 блокі пабудуе Гайнаўская жыллёвая спулдзельня. Гайнаўскія прамысловыя прадпрыемствы пабудуюць на свой кошт 1 блок. (кл)

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

АБ ДАРОЗЕ ДА БЕЛЬСКА

Адказвае: **Powiatowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Bielsku Podlaskim.**

W odpowiedzi na pismo z dnia 28.I.1975 r. skierowane do nas za pośrednictwem PZDL w Bielsku Podlaskim oraz notatki prasowej „Kto będzie naprawiać" — „Niwa" nr 52/983/ z dnia 29.XII.1974 r. dotyczącej naprawy odcinka drogi Bielsk Podlaski — Dubiażyn długości 2750 m. Powiatowe Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Bielsku Podlaskim w porozumieniu z Urzędem Miasta w Bielsku Podlaskim wyjaśnia j/n:

Zgodnie z harmonogramem prac w zakresie gospodarki komunalnej (uzbrojenie techniczne ulic) w latach 1974—1980 opracowanego przez Urząd Miasta w Bielsku Podlaskim i przesłanego do PPGKiM celem realizacji (pismo z dnia 11.III.1974 r. znak GKM. III — 402/2/74), na odcinku 200 m. od ul. Myśliwskiej w kierunku wsi Dubiażyn, w ramach budowy osiedla domków jednorodzinnych przy ul. Myśliwskiej w roku 1976 przewidziane jest utwardzenie ulicy wraz z ułożeniem chodników po uprzednim wykonaniu uzbrojenia ulicy w wodociąg i kanalizację burzową. Dalszy odcinek utwardzenie ulicy Dubiażyńskiej w kierunku wsi Dubiażyn przewidziany jest na rok 1976. Wcześniejsze przyjęcie do realizacji tego zamierzenia nie jest możliwe z uwagi na brak funduszy na ten cel w Urzędzie Miasta oraz brak mocy przerobowej u wykonawcy robót drogowych. Nadmienia się, iż Urząd Miasta na rok 1975 skierował swoje środki finansowe na budowę ul. Chmielnej w Bielsku Podlaskim i modernizację drogi gruntowej na odcinku Bielsk—Hryniewicze Duże, ponadto przy budowie w/w ulic jest zaangażowana znaczna część społeczeństwa miasta Bielska Podlaskiego w ramach czynów społecznych.

W związku z powyższym modernizacja przedmiotowego odcinka drogi zostanie przeprowadzona w terminie późniejszym.

Z-ca dyrektora
d/s Technicznych PPGK i M
Arkadiusz Kuczyński

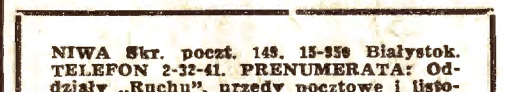
БУДЗЕ ВУЛІЦА Ў ЛАСІНЦЫ

Адказвае:

Urząd Gminy w Narwi pow. hajnowski.

Urząd Gminy w Narwi nawiązując do Waszego pisma z dnia 28.I.1974 r. uprzejmie informuje, że przebudowa ulicy we wsi Łosinka — 0,7 km. została ujęta w planie społeczno-gospodarczym rozwoju gminy na 1975 r. i budowa ta zostanie wykonana.

Z up. Naczelnika Gminy
Irena Fiedoruk
Sekretarz Biura

NIWA Skr. poczt. 149. 15-959 Białystok. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch" Indeks 36311/36671.

ПРЫМІРЭННЕ

Апошнім часам пан Бжуска пачаў кланяцца мне вельмі холадна.

А аднойчы наогул перастаў.

Убачыўшы мяне, ён адварнуўся і прайшоў міма, дэманстратыўна разглядваючы на вітрыне розныя культтавары.

У прынцыпе гэта не мела для мяне рашаючага значэння, але выклікала цікавасць. Я прайшоў усяго некалькі метраў, як раптам пачуў за сабою паспешлівыя крокі. Пан Бжуска дагнаў мяне. Фізіяномія ў яго была посная.

— Пагаворым, як мужчыны! — сказаў ён. Аднак у гэтай прапанове не было і ценю сардэчнасці.

— Пагаворым, — згадзіўся я.

Непадалёку знаходзіўся бар „Электрык".

— Паўлітра, — заказаў пан Бжуска, — і пірожныя „Напалеон".

— З раніцы? — здзівіўся я.

— Пірожнае як пірожнае, — сказаў пан Бжуска. — Вы не любіце ласункаў?

— Як калі...

Пан Бжуска прыступіў да асноўнай тэмы:

— Справа вось у чым. У Польшчы трыццаць мільёнаў жыхароў.

— З гакам, — сказаў я.

— Тым больш. У Польшчы звыш трыццаці мільёнаў жыхароў, а вы прычапіліся менавіта да мяне.

— Я?

— Так, вы! І не будзем працягваць у такім тоне. Вы чалавек інтэлігентны.

— Так, — згадзіўся я.

Пан Бжуска налію па сто грамаў.

— Вы напісалі фельетон аб алкаголіку, — сказаў ён. — Напісалі ці не? Ці гэта мне здалося?

— Напісаў.

— Вы напісалі фельетон аб тыпе, які ўладжвае справы праціцеляў, калі толькі яму даюць на лапу?

— Не памятаю, — сказаў я.

— Ды затое я памятаю, — сказаў пан Бжуска з горыччу. — І пра начальніка, які дамагаецца кахання сваёй сакратаршы, вы таксама пісалі, ці не праўда?

— У вас ёсць сакратарша? — здзівіўся я.

— Не прытварайцеся дзіцём! — разгневаўся пан Бжуска. — Гэта шыта белымі ніткамі. Вы напісалі аб сакратаршы, але кожнаму ясна, што гутарка аб прыбіральшчыцы...

— Вып'ем, — прапанаваў я.

Мы выпілі па стопцы.

— Якога ж чорта вы да мяне прычапіліся?! — спытаў Бжуска. — Ці ў вас няма іншых тэмаў? А фельетон аб жонцы, муж якой тыцкае кулаком у фізіяномію? Каму гэта патрэбна?

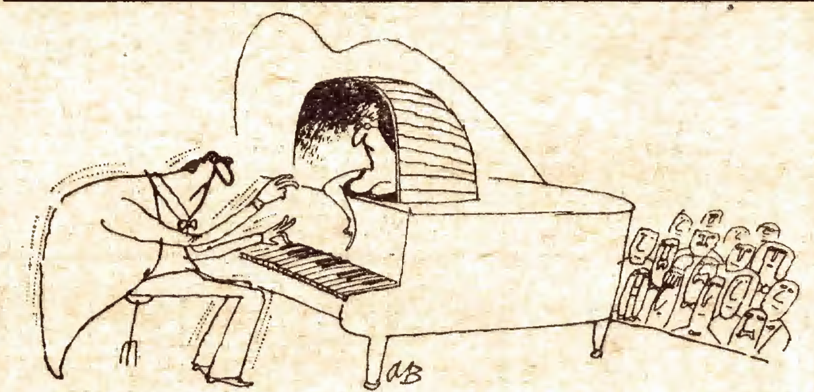
У наступным тыдні я напісаў юмарэску аб круглым ідыёце, які, дарэчы, не бярэ ўзяткаў, не прыстае да сакратаршы, не б'е сваю жонку і не п'е гарэлку.

Цяпер пан Бжуска зноў здароўкаецца са мною з ранейшай сардэчнасцю.

Анатоль Патэмкоўскі

„Здаецца, зноў падкідышы!"

Без слоў.

ПІЯНІСТ

Піяніст сыграў „Венгерскую рапсодыю" Ліста.

Адзін са слухачоў выцірае слёзы.

— Вы, відаць, венгр? — спытаў яго сусед.

— Не, я музыкант.

— Раней ён быў ілюзіяністам...

ЗАСУМНЯВАЎСЯ

— Што з табою? — запыніўся сябра Саўка ля Міколы, — У нядзелю ажаніўся, а ўжо сёння невясёлы?

— Стаў я, браце, сумнявацца, што не будзе мая Люба гаспадыняй гэткай хвацкай, як здавалася да шлюбу.

Мне аж блага ўчора стала — ледзьве-ледзь хапіла нерваў, яйка, бач, яна ўскрывала адкрывалкай для кансерваў...

Ніл Гілевіч

ШАТЛАНДЫЯ

Шатландзец прыйшоў у школу верхавой язды і спытаў:

— Я магу наняць каня для ранішніх прагулак вярхом?

— Зразумела! Якога б каня хацелі атрымаць: спакойнага, наравістага, іншага?

— Ён павінен быць доўгім!

— Доўгім?

— Ну так! Нас жа ў сям'і восем асоб!

ДЗЯЛІЛІ

Вяртаецца муж позна ноччу з палявання. Жонка ў крык:

— І хто ж цябе так? І дзе ж цябе так? Госпадзі! Увесь у сіняках!

— Не лякайся. Гэта мы з таварышам зайца дзялілі.

НЕ ПЕРАХІТРЫЎ

Спыняе аўтаінспектар машыну і паказвае вадзіцелю два пальцы:

— Скажыце, грамадзянін, колькі пальцаў?

— Адзін! — як мага ўпэўнена адказаў той.

— Прашу выйсці з машыны, — загадаў інспектар.

МІНІВЕРШЫ

ШТО ЗА МОДА?

Мае моду бегемот —
Разяўляць шырокі рот.
Добра,
што ён не крычыць —
Рот раскрыў,
А сам маўчыць.

С. Панізнік

...Яму і рай ствары, а ён усё роўна будзе чортам.

...Ён крытыкаваў моўчкі. Але так шчыра!

З ГАБРАВА

Габраўскі каваль меў звычку за вячэрай частаваць свайго чалядніка, ды толькі на словах. Ён працягваў яму бутлю з віном і, звяртаючыся да яе, прыгаварваў:

— Ну, не лянуйся, дай чалавеку пакаштаваць віна. Эх, не хоча! Тады пайшла прэч, гультайка!

З гэтымі словамі гаспадар аддаваў бутлю жонцы, і тая адносіла яе ў падвал. Так адбывалася некалькі разоў. Чаляднік пасмейваўся, але маўчаў.

Але вось аднойчы паступіў у кузню тэрміновы заказ. Гаспадар мітусіўся ля горна, награваючы метал дабяла, і хутка падаваў яго на кавадла. Але чаляднік замест таго, каб працаваць у шалёным тэмпе, ледзь-ледзь размахваў молатам ды яшчэ прыгаварваў:

— Ну, не лянуйся, памажы добраму гаспадару. Эх, не хоча! Тады ідзі прэч, гультай!

І кінуў молат на падлогу.

НЕ СКАЗАЛА

— Не скажаце, фільм цікавы? — пытае жанчына касіршу кінотэатра.

— З радасцю сказала б, але не маю права, у мяне план.

З НЕЗВЫЧАЙНЫХ СІТУАЦЫЙ

„А МНЕ — ТОЛЬКІ ВУХА!"

У селяніна забалела вуха — пачырванела, распухла. Убачыў яго пан і кажа:

— Ты што, у асла такое вуха пазычыў?

— Так, пане, — адказаў селянін. — Яго ж розум узялі вы, а мне гэта толькі і засталося.

— З першым красавіком!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ірэны Кузьмы з Піражкоў, а таксама Тосі Палаўянюк і Гені Себясевіч з Парцава змяшчаем песню

WITAJ DNIU

słowa: M. Łebkowski i S. Werner
muzyka: Tadeusz Margot
śpiewa: „Bractwo Kurkowe 1791"

Blednie noc nad poligonem,
rosa lśni na łące,
już na wschodzie rozjaśnione
wstaje słońce.

Trąbka nas budzi ze snu,
gra echo w lesie,
witaj dniu, nowy dniu,
co nam przyniesiesz?

Może w marsz długi marsz
wyruszy batalion,
może znów przyjdzie list
pachnący konwalią...

Ptaki nas budzą ze snu,
choć pospać chce się,
witaj dniu, nowy dniu,
co nam przyniesiesz?

Kucharz zabrał się do dzieła,
służba bochny kraje,
wilga hasło okrzyknęła:
słońce wstaje!

Trąbka nas budzi ze snu...

Sierżant między namiotami
niby czapla kroczy:
„Dosyć spania! Co jest z wami
Wstawać, chłopcy!"

Trąbka nas budzi ze snu...

ВЫХАД

У доме вядомага лекара ноччу раздаецца тэлефонны званок. Гаворыць нейкая дзяўчына:

— Я не ведаю, што са мною робіцца, доктар. Я не магу заснуць. Што мне рабіць?

— Вельмі проста, дзіцё маё, трымайце трубку каля вуха, а я буду спяваць вам калыханкі.

ДАВЕДАЎСЯ

Прачытаўшы кнігу пра індзейцаў, сын пытае бацьку:

— А чаму, заключаючы мір, індзейцы выкурвалі трубку міру?

— Таму што пасля двух-трох зацяжак у іх ужо не хапала сіл ваяваць.

АЎТАМАБІЛЬНАЕ КАНЦЭРЦІНА

Англійскі кампазітар Адлей Хопкінз стварыў новы музычны твор. Ён называецца „Канцэрціна для двух аўтамабіляў і аркестра". Сольныя інструменты „шэдэўра" — два старыя аўтамабілі — ствараюць „мелодыю" з дапамогай матораў, пераключэння скорасцей і клаксонаў.

АТЭЛЬ-АЎТАМАТ

Японская фірма „Саньо электронік" будуе першы ў свеце атэль з аўтаматычным абслугоўваннем пастаяльцаў. Кожны кліент новай гасцініцы атрымлівае спецыяльны магнітны ключ, які не толькі адкрывае дзверы нумара, але і аблягчае абслугоўванне. Ключ павінен садзейнічаць „сувязі" з аўтаматычнымі парцье, касірам, каліодорнымі. А за ўсімі паводзінамі гоеця ў гэтым царстве электронікі пільна назіраюць жывыя адміністратары з дапамогай сакрэтных тэлевізійных камер. Жартаўнікі гавораць, што наступным дзецішчам канцэрна павінен быць атэль для... робатаў.

ПАВУЧАЛЬНЫЯ ПРЫГОДЫ ГАРЫЛЫ

Гордасцю невялікага заалагічнага сада ў заходнегерманскім горадку Людвігсбургу была двухметровая гарыла, якая важыла больш чым 200 кілаграмаў. Аднойчы душным летнім вечарам малпа, разламаўшы краты, вылезла з клеткі. Пераскочыўшы цераз сцяну суседняй трансфарматарнай падстанцыі, гарыла ўварвалася ў сталовую, дзе вячэралі рабочыя. Усеагульная разгубленасць прывяла яе ў шаленства. Нанёсшы сур'ёзныя цялесныя пашкоджанні некалькім рабочым, гарыла пачала з акна бамбардзіраваць цяжкімі прадметамі ў падаспеўшых паліцэйскіх. Нарэшце ваяўнічая малпа была забіта аўтаматнай чаргой.

Дрэнны той сабака, які на блыху брэша.